

ইছলাম: একমাত্ৰ পৰপূৰ্ণ দ্বীন

মুহাম্মদ আল-আমীন আশ্ব-শ্বানক্বীতী

“ইছলাম: একমাত্ৰ পৰপূৰ্ণ দ্বীন” পুথখিন

দৰাচলতে এটা ভাষণ, যটিো শ্বাইখ মুহাম্মাদ

আল-আমীন ইবনে মুহাম্মাদ আল-মুখতাৰ আশ্ব-

শ্বানক্বীতী বাহমিাহুল্লাহে মছজদি নেবরীত

প্ৰদান কৰছিলি। ইয়াত তখেতে পৃথৰীৰ সকলো

বষিয় পৰচালতি হোৱা এনে দহটা মহান বষিয়ৰ

প্ৰতি আলোকপাত কৰছি যাব সমাধান

কোৰআনৰ মাধ্যমত প্ৰদান কৰছো বষিয়সমূহ

হছে: প্ৰথম: আল্লাহৰ তাওহীদ। দ্বিতীয়:

উপদশো। তৃতীয়: সৎকৰ্ম আৰু আন আন কৰ্মৰ

মাজত পাৰ্থক্য। চতুৰ্থ: চৰয়িতৰ বধিানৰ

বাহৰি আন বধিানৰে বচাৰ-ফয়ছালা (মীমাংসা)

কৰা। পঞ্চম: সামাজিক অৱস্থা। ষষ্ঠ:

অৰ্থনীতি সপ্তম: ৰাজনীতি অষ্টম:
মুছলমিসকলৰ ওপৰত কাফৰিসকলৰ প্ৰভাৱ
বিস্তাৰজনতি সমস্যা। নৱম: সংখ্যাত আৰু
প্ৰস্তুতি ক্ৰমেত কাফৰিসকলৰ প্ৰতিৰোধত
মুছলমিসকলৰ দুৰ্বলতাজনতি সমস্যা। দশম:
সমাজৰ মাজত আন্তৰিকি অনৈক্যজনতি সমস্যা

<https://islamhouse.com/২৭৯৪৯৬৬>

- ইছলাম: একমাত্ৰ পৰপূৰ্ণ দ্বীন
 - তাৰ পছিত:
 - প্ৰথম মাছআলা: আল্লাহৰ তাওহীদ
 - দ্বিতীয় মাছআলা: উপদশে
 - তৃতীয় মাছআলা: সৎকৰ্ম আৰু অন্যান্য
কৰ্মৰ মাজত পাৰ্থক্য
 - চতুৰ্থ মাছআলা: চৰিয়তৰ বধিানৰ
বাহিৰে আন বধিানৰ দ্বাৰা বচাৰ-
ফয়চালা কৰা
 - পঞ্চম মাছআলা: সামাজিক অৱস্থা
 - ষষ্ঠ মাছআলা: অৰ্থনীতি
 - সপ্তম মাছআলা: ৰাজনীতি

- অষ্টম মাছআলা: মুছলমিসকলৰ ওপৰত কাফৰিসকলৰ প্ৰভাৱ বসিতাৰ
- নৱম মাছআলা: মুছলমিসকলৰ দুৰ্বলতা আৰু কাফৰিসকলৰ তুলনাত সহিতৰ সংখ্যা আৰু প্ৰস্তুতৰি প্ৰসঙুগত
- দশম মাছআলা: সমাজৰ মাজত আন্তৰকি অনকৈযজনতি সমস্যা।

ইছলাম: একমাত্ৰ পৰপুৰ্ণ দ্বীন

শ্বাইখ মুহাম্মাদ আল-আমীন ইবনে মুহাম্মাদ

আল-মুখতাৰ আশ্ব-শ্বানকীতী

অনুবাদ

ৰফিকুল ইছলাম বনি হাববিৰ ৰহমান দৰঙী

ইছলামী বিশ্ববিদ্যালয় মদীনা ছৌদি আৰব

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على نبينا محمد،
وعلى آله وصحبه و من دعا بدعوته إلى يوم الدين.

সকলো ধৰণৰ প্ৰশংসা সৃষ্টিজগতৰ প্ৰতাপালক
আল্লাহৰ বাবে; চালাত (দুৰূদ) আৰু ছালাম
বৰ্ষতি হওঁক আমাৰ নবী মুহাম্মদ চালালাল্লাহু

আলাইহি অছাল্লামৰ প্ৰতি শান্তি বৰ্ষতি হওঁক
তওঁৰ পৰিয়াল বৰ্গ আৰু ছাহাবীসকলৰ প্ৰতি
লগতে কয়ামত পৰ্যন্ত অহা সৰ্হে ব্ৰহ্মক্ৰতিবৰ্গৰ
প্ৰতিও, যিয়ে তওঁৰ দাৰাতৰ মাধ্যমত দাৰাতী
তৎপৰতা পৰিচালনা কৰি।

তাৰ পছিত:

এইটো এটা ভাষণ, যটি মই মৰক্কোৰ
বাদশ্বাহৰ অনুৰোধত মছজিদে নবৰীত দাঙি
ধৰিছিলো। তাৰ পছিত মোৰ কছিসংখ্যক দ্বীনা
ভাত্ৰয়ে ইয়াক লপিবিদ্ধ কৰি প্ৰকাশ কৰাৰ বাবে
মোক অনুৰোধ জনায় আৰু আল্লাহ তা‘আলাই
ইয়াৰ দ্বাৰা কল্যাণ কৰি বুলি আশাবে মই সৰ্হে
অনুৰোধ গ্ৰহণ কৰিলো।

আল্লাহ তা‘আলাই কৰ্হে:

﴿ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ
الْإِسْلَامَ دِينًا ﴾ [سورة المائدة: 3]

“আজি মই তোমালোকৰ বাবে তোমালোকৰ
ধৰ্মক পৰিপূৰ্ণ কৰি দিলো আৰু তোমালোকৰ
ওপৰত মোৰ অনুগ্ৰহ সম্পূৰ্ণ কৰিলো; আৰু
তোমালোকৰ বাবে ইছলামক দ্বীন হ্ৰিচাপে
মনোনীত কৰিলো।” - (আল-মায়দি: ৩)

সহেই দিনটো আছিল আৰাফাৰ দিন, আৰু সহেইটো আছিল বদিয় হজ্জৰ সময়ৰ জুম'আৰ দিন। এই আয়াতটো সহেইদিনা আবলেনিবী চাল্লাল্লাহু আলাইহি অছাল্লাম আৰাফাৰ ময়দানত অৱস্থানকালীন সময়ত অৱতীৰ্ণ হৈছে। [১] এই আয়াতটো অৱতীৰ্ণ হোৱাৰ পছিত নবী চাল্লাল্লাহু আলাইহি অছাল্লাম কৰে ৮১ দিন জীৱতি আছিল। আল্লাহ তা'আলাই এই আয়াতত স্পষ্টভাৱে কৈছে যে, তওঁ আমাৰ বাবে আমাৰ দ্বীনক পৰিপূৰ্ণ কৰি দিছে, এতকে তওঁ কতেয়াও ইয়াৰ মাজত হুঁস নকৰবি আৰু কতেয়াও বৃদ্ধি কৰাৰো প্ৰয়োজন নহ'বা এই বাবেই তওঁ আমাৰ প্ৰয়ি নবীৰ দ্বাৰা নবীসকলৰ আগমনৰ ধাৰাৰ পৰিসমাপ্তি ঘটাইছে।

তওঁ এই আয়াতৰ দ্বাৰা আৰু স্পষ্ট কৰিছে যে, তওঁ আমাৰ বাবে ইছলামক আমাৰ দ্বীন হিচাপে পছন্দ কৰিছে, সয়ে এই দ্বীনৰ প্ৰতি তওঁ কতেয়াও অসন্তুষ্ট নহ'বা এই বাবেই তওঁ স্পষ্ট কৰি দিছে যে, কাৰো পৰা তওঁ ইছলামৰ বাহিৰে আন কোনো দ্বীন গ্ৰহণ নকৰবি। তওঁ কৈছে:

﴿وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِرِينَ ۝ ۸۵﴾ [سورة آل عمران : ۸۵]

“যিয়ে ইছলামৰ বাহৰি আন কোনো দ্বীন
গ্ৰহণ কৰবি বচাৰে সেইটো তাৰ পৰা কতেয়াও
গ্ৰহণ কৰা নহ’ব আৰু সিহ’ব আখৰাতত
ক্ৰমতগ্ৰিস্তসকলৰ অন্তৰ্ভুক্ত।” - (আলো
ইমৰান: ৮৫);

তওঁ আৰু কহে:

{ إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ } [سُورَةُ آلِ عِمْرَانَ: ١٩]

“নশ্চয় আল্লাহৰ ওচৰত একমাত্ৰ দ্বীন হৈছে
ইছলাম।” — (আলো ইমৰান: ১৯)

আৰু দ্বীন পৰিপূৰ্ণ কৰি দিয়া আৰু ইয়াৰ যাবতীয়
বধি-বধিান বৰ্ণনা কৰাৰ মাজত উভয় জগতৰ
সকলো প্ৰকাৰ নিয়ামত অন্তৰ্ভুক্ত আছে,
সয়ে তওঁ কহে:

{ وَاتَّمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي } [سورة المائدة: ٣]

“আৰু তোমালোকৰ ওপৰত মোৰ নিয়ামত
সম্পূৰ্ণ কৰলি।” - (আল-মায়দা: ৩)।

এই আয়াতটো এটা সুস্পষ্ট ভাষ্য, যাৰ দ্বাৰা
প্ৰমাণিত হয় যে: নসিন্দহে দ্বীন-ইছলাম
মানুহৰ প্ৰয়োজনীয় দুনিয়া আৰু আখৰাতৰ

যাৰতীয় বশিয় ব্যাখ্যাসহকাৰে যথাযথভাৱে
বৰ্ণনা কৰা দিছে।

ইয়াৰ দৃষ্টান্তস্বৰূপে আমি দহটা বশিয়ে
মাছালাৰ বৰিৰণ দাঙি ধৰিম, যাৰ ওপৰত
ভিত্তি কৰি পৃথিৱীৰ জীৱন পৰিচালিত হয়।
জ্ঞানী ব্যক্তিৰি ওচৰত এই মাছালাসমূহ উভয়
জগতৰ বাবেই গুৰুত্ব বহন কৰে। কিছু সংখ্যক
বশিয়ৰ মাজত আন আন সকলো বশিয়ৰ প্ৰতি
সূক্ষ্মভাৱে ইংগিতো দিয়া হৈছে। মাছালা দহটা
হৈছে:

প্ৰথম: আল্লাহৰ তাওহীদ

দ্বিতীয়: উপদেশে

তৃতীয়: সৎকৰ্ম আৰু আন আন কৰ্মৰ মাজত
পাৰ্থক্য

চতুৰ্থ: চৰিয়তৰ বধিানৰ বাহিৰে আন বধিানৰে
বচিাৰ-ফয়ছালা (মীমাংসা) কৰা

পঞ্চম: সামাজিক অৱস্থা

ষষ্ঠ: অৰ্থনীতি

সপ্তম: ৰাজনীতি

অষ্টম: মুছলমিসকলৰ ওপৰত কাফৰিসকলৰ
প্ৰভাৱ বসিতাৰজনতি সমস্যা

নৱম: সংখ্যাত আৰু প্ৰস্তুতিৰ ক্ষেত্ৰত
কাফৰিসকলৰ প্ৰতিৰোধত মুছলমিসকলৰ
দুৰ্বলতাজনতি সমস্যা

দশম: সমাজৰ মাজত আন্তৰিকি অনকৈয়জনতি
সমস্যা

আমাি আল-কোৰআনৰ পৰা এইবোৰ সমস্যাৰ
সমাধান ব্যাখ্যা কৰিমি ইন শ্বা আল্লাহ। এই
বসিয়সমূহ কোৰআনৰ ইংগতিৰ দ্বাৰা বৰ্ণনাৰ
মাধ্যমত অন্যান্য বসিয়ৰ প্ৰতিও অলপ ইংগতি
প্ৰদান কৰা হৈছে।

প্ৰথম মাছআলা: আল্লাহৰ তাওহীদ

কোৰআনৰ পূৰ্ণাঙ্গ বিশ্লেষণৰ মাধ্যমত জনা
যায় যে, তাওহীদ তথা একত্ববাদ তনি ভাগত
বভিক্ত:

প্ৰথম প্ৰকাৰ: বুবুয়িত (সৃষ্টি, সাৰ্বভৌম
প্ৰভুত্ব আৰু পৰিচালনা)ৰ ক্ষেত্ৰত আল্লাহৰ
তাওহীদ:

তাওহীদৰ এই প্ৰকাৰৰ ওপৰত জ্ঞানীসকলৰ
স্বভাৱ-প্ৰকৃতি প্ৰতিষ্ঠিত। আল্লাহ তা‘আলাই
কৰ্ছৈ:

﴿ وَ لَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ ﴾ [سُورَةُ الزَّخْرَفِ:
[৪৭]

“যদি তুমি সহিতক সোধা, কোনে সহিতক সৃষ্টি
কৰিছে, সহিতে নিশ্চয় ক’ব, আল্লাহ।” - (
যুখৰুফ: ৮৭)

তওঁ আৰু কৰ্ছৈ:

﴿ قُلْ مَنْ يَرِزُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ
وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ
الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴾
[سُورَةُ يُونُسَ: ৩১]

“কোৱা, কোনে তোমালোকক আকাশ আৰু
পৃথিৱীৰ পৰা জীৱনোপকৰণ সৰবৰাহ কৰে অথবা
শ্বৰণ আৰু দৃষ্টিশক্তি কাৰ কৰ্তৃত্বাধীন,
জীৱিতিক মৃতৰ পৰা কোনে উলিয়ায় আৰু
প্ৰাণহীনক জীৱিতৰ পৰা কোনে বাহিৰ কৰে আৰু
সকলো বিষয় কোনে নিয়ন্ত্ৰণ কৰে? ততৈয়া
সহিতে ক’ব, আল্লাহ। কোৱা, তথাপতি
তোমালোকে তাক্ৰা অৱলম্বন নকৰিবানে?” -
(ইউনুছ: ৩১)

এনকোৱা আৰু বহুতো আয়াত আছে।

আৰু এই প্ৰকাৰ তাওহীদক ফৰিআউনে অহংকাৰ কৰি অস্বীকাৰ কৰিছে; যেনে:

﴿ قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ۚ ﴾ [سُورَةُ الشُّعَرَاءِ: ۲۳]

“ফৰিআউনে ক’লে, সৃষ্টিজগতৰ বৰ আকৌ কি?”
- (আশ্ব-শু‘আৰা: ২৩)

তাৰ অস্বীকাৰ কৰাটো আছিল অহংকাৰবশত
আৰু ইচ্ছাকৃত, ইয়াৰ প্ৰমাণত আল্লাহ
তা‘আলাই আন আয়াতত কৈছে:

﴿ قَالَ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
بَصَائِرَ ﴾ [سُورَةُ الْإِسْرَاءِ: ১০২]

“মূছাই কৈছিলি, তুমি অৱশ্যই অৱগত য়ে, এইবোৰ
স্পষ্টি নদিৰ্শন আকাশমণ্ডল আৰু পৃথিৱীৰ
প্ৰতিপালকই অৱতীৰ্ণ কৰিছে— প্ৰত্যক্ষ
প্ৰমাণস্বৰূপ।” - (আল-ইছৰা: ১০২)

তওঁ আৰু কৈছে:

﴿ وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا ﴾ [سُورَةُ النَّمْلِ: ১৬]

“সহিত্তে অন্থায় আৰু উদ্ধতভাৱে নদিৰ্শনসমূহ
প্ৰত্যাখ্যান কৰিলি, যদিও সহিত্তৰ অন্তৰে

এইবোৰক সত্য বুলি গ্ৰহণ কৰছিলি।” - (আন-
নমল: ১৪)।

আৰু এই বাবেই তাওহীদৰ এই প্ৰকাৰক সাব্যস্ত
কৰাৰ বাবে স্থাৰিকৰণসূচক প্ৰশ্নবোধক
(التقرير استفهام) শব্দৰ দ্বাৰা আল-কোৰআন
অৱতীৰ্ণ হ'ছিলি, যেনে তেওঁৰ বাণী:

﴿ أَفِي اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ﴾ [سُورَةُ إِبْرَاهِيمَ:
[১০

“আল্লাহ সম্পৰ্কে কোনো সন্দেহে আছেনে,
যিজন আকাশমণ্ডল আৰু পৃথিৱীৰ সৃষ্টকৰ্তা?” -
(ইব্ৰাহীম: ১০);

তেওঁ আৰু ক'ছে:

﴿ قُلْ أَغْيَرَ اللَّهُ آبِغِي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ ﴾ [سُورَةُ الْأَنْعَامِ:
[১৬৬

“কোৱা, মই আল্লাহক এৰি আন কোনো
প্ৰতাপালক অনুৰোধ কৰিম নকৈ? অথচ তৰেই
সকলো বস্তুৰ প্ৰতাপালক।” - (আল-আন'আম:
১৬৪);

তেওঁ আৰু ক'ছে:

﴿ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ ﴾ [سُورَةُ الرِّعْدِ: ১৬

“কোৱা, আকাশমণ্ডল আৰু পৃথিৱীৰ প্ৰতাপালক
কোন? কোৱা, আল্লাহ।” (আৰ-ৰা’দ: ১৬)
ইত্যাদি আয়াত। কাৰণ, সহিঁতে ইয়াৰ স্বীকৃতি
প্ৰদান কৰে।

আৰু এই প্ৰকাৰৰ তাওহীদে তথা একত্ববাদে
কাফৰি সম্প্ৰদায়ৰ কোনো উপকাৰ কৰা নাই;
কাৰণ, সহিঁতে ইবাদতৰ ক্ষত্ৰত আল্লাহক
একমাত্ৰ ইলাহ হিচাপে গ্ৰহণ কৰা নাছিল; যেনে
আল্লাহ তাআলাই কৈছে:

﴿ وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ ﴾ [سُورَةُ
يُوسُفَ: ١٠٦]

“সহিঁতৰ অধিকাংশই আল্লাহক বশ্বাস কৰে,
কিন্তু সহিঁতে তেওঁৰ লগত আনক অংশী কৰে।” - (
ইউছুফ: ১০৬);

তেওঁ আৰু কৈছে:

﴿ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى ﴾ [سُورَةُ الزَّمَرِ: ٣]

“আমা সহিঁতৰ পূজাপাঠ কৰেল এই বাবহে কৰে।
যে, সহিঁতে আমাক আল্লাহৰ সান্নিধ্য লাভ
কৰাই দৰি।” - (যুমাৰ: ৩)

তেওঁ আৰু কৈছে:

﴿ وَيَقُولُونَ هُوَ لَآءِ شَفَعْنَا عِنْدَ اللَّهِ فَلَئِنَّمَا لَآءِ يَعْلَمُ فِي
السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ ﴾ [سُورَةُ يُونُسَ: ١٨]

“সহিত কয়, এওঁলোক আল্লাহৰ ওচৰত আমাৰ
ছুপাৰছিকাৰী। কোৱা, তোমালোকে আল্লাহক
আকাশমণ্ডল আৰু পৃথৱীৰ এনে কৰি সংবাদ দৰি
বচিৰা নকৰি, যটিও তওঁ নাজান?” - (ইউনুছ:
১৮)।

দ্বিতীয় প্ৰকাৰ: ইবাদতৰ ক্ষত্ৰত আল্লাহৰ
তাওহীদ:

এইটো এনকোৱা এটা বিষয়, যটিও কন্দৰ কৰি
ৰাছুলসকলৰ মাজত আৰু বিভিন্ন জাতিৰ মাজত
যুদ্ধবিগ্ৰহ সংঘটিত হৈছে; আৰু এইটো এনকোৱা
এটা বিষয়, যটিও বাস্তবায়ন কৰাৰ বাবেই নবী
আৰু ৰাছুলসকলক প্ৰৰেণ কৰা হৈছে। ইয়াৰ
মূলকথা হৈছে: "الله الا اله لا" (আল্লাহৰ বাহিৰে
আন কোনো সত্য ইলাহ নাই)ৰ তাত্পৰ্য।
এতকে ই দুটা মূলনীতিৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত:
নীতি দুটা হৈছে "الله الا اله لا" (আল্লাহৰ বাহিৰে
আন কোনো সত্য ইলাহ নাই) ইয়াৰ মাজত থকা
নতিবাচক দৰি আৰু ইতিবাচক দৰি।

বাক্যটোৰ নতিবাচক (النفي) অৰ্থ দৰিটো
হৈছে: সকলো প্ৰকাৰ ইবাদতৰ ক্ষত্ৰত

আল্লাহ তা‘আলাৰ বাহিৰে সকলো প্ৰকাৰ
উপাস্যক পৰহিাৰ বা প্ৰত্যাহাৰ কৰা।

বাক্যটোৰ ইতিবাচক (الإثبات) দৰ্শিতো হৈছে:
সকলো প্ৰকাৰ ইবাদত আল্লাহৰ বধিবিদ্ধ
চৰয়িতী পদ্ধতি এককভাৱে আৰু একমাত্ৰ
তওঁৰ বাবেই নৰ্দ্দৰ্শিত কৰা। আল-কোৰআনৰ
সৰহভাগ আয়াতহে এই প্ৰকাৰ তাওহীদ সাব্যস্ত
কৰে; যেনে:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا
الطُّغُوتَ﴾ [سُورَةُ النحل: ٣٦]

“নশ্চিত্ত আমি প্ৰত্যকে সম্প্ৰদায়ৰ মাজতহে
একোজনকৈ ৰাছুল প্ৰৰেণ কৰছো, এই কথাৰ
নৰ্দ্দৰ্শে দৰিলৈ য়ে, তোমালাকো কৰেণ
আল্লাহৰ ইবাদত কৰা আৰু তাগুতক পৰহিাৰ
কৰা।” - (আন-নাহল: ৩৬)

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا
أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ [سُورَةُ الْأَنْبِيَاء: ٢٥]

“আমি তোমাৰ পূৰ্বে এনে কোনো ৰাছুল প্ৰৰেণ
কৰা নাই, যাৰ প্ৰতি এই অহী প্ৰৰেণ কৰা
নাছিলো য়ে, মোৰ বাহিৰে আন কোনো (সত্য)

ইলাহ নাই; এতকে তোমালোক মোৰেই ইবাদত
কৰা।” - (আল-আন্বিয়া: ২৫)।

﴿ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطُّغُوتِ وَيُؤْمِنُ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ
لَا انفِصَامَ لَهَا ﴾ [سُورَةُ الْبَقَرَةِ: ২৫৬]

“এতকে যিয়ে তাগুতক অস্বীকাৰ কৰি আৰু
আল্লাহৰ প্ৰতি বিশ্বাস স্থাপন কৰি, সি এনে
এডাল মজবুত বহী খামুচি ধৰি, যটি কতেয়াও
বচিছনি নহ’বা” - (আল-বাকাৰা: ২৫৬)।

﴿ وَسَلِّ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ
إِلَهَةً يُعْبَدُونَ ۚ ﴾ [سُورَةُ الزَّخْرَفِ: ৪৫]

“তোমাৰ পূৰ্বে আমি যিসকল ৰাছুল প্ৰেৰণ
কৰিছিলো তেওঁলোকক তুমি সোধাচোন, আমি
কৰণাময় আল্লাহৰ বাহিৰে আন কোনো উপাস্য
স্থৰি কৰিছিলো নে, যাৰ ইবাদত কৰা যায়?” - (
যুখৰুফ: ৪৫)

﴿ قُلْ إِنَّمَا يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ
﴾ [سُورَةُ الْأَنْبِيَاءِ: ১০৮]

“কোৱা, মোৰ প্ৰতি অহী হয় যে, তোমালোকৰ
ইলাহ কেৱল এজন ইলাহ, এতকে তোমালোক
আত্মসমৰ্পণকাৰী নহ’বা নে?” - (আল-আন্বিয়া:
১০৮); এই প্ৰসঙ্গত আৰু বহুতো আয়াত আছে।

তৃতীয় প্ৰকাৰ: আল্লাহৰ সুন্দৰ নাম আৰু
গুণাবলীৰ ক্ষেত্ৰত আল্লাহৰ তাওহীদ:

এই প্ৰকাৰৰ তাওহীদ দুটা মূলনীতিৰ ওপৰত
প্ৰতিষ্ঠিত, যেনে: আল্লাহ তা‘আলাই বৰ্ণনা
কৰাছৈ:

প্ৰথম: আল্লাহ তা‘আলাক সৃষ্টিৰ গুণাবলীৰ
লগত তুলনা কৰাৰ পৰা প্ৰতিৰ বখা।

দ্বিতীয়: আল্লাহ তা‘আলাই নিজকে অথবা তেওঁৰ
ৰাছুল চাল্লাল্লাহু আলাইহি অছাল্লামে তেওঁক
যিবোৰ গুণৰে গুণান্বিত কৰাছৈ, উদাহৰণস্বৰূপে
নহয় বৰং প্ৰকৃতাৰ্থে আল্লাহ তা‘আলাৰ
পৰিপূৰ্ণতা আৰু যথাযোগ্য মৰ্যদাৰ লগত
সামঞ্জস্য ৰাখি সেইবোৰৰ প্ৰতি ঈমান আনা।
এইটো জনা কথা যে, আল্লাহ সম্পৰ্কে
আল্লাহতকৈ জ্ঞানী আন কোনো নাই, যিয়ে
আল্লাহৰ গুণ বৰ্ণনা কৰিব পাৰে, আৰু আল্লাহৰ
পছিত আল্লাহৰ গুণাবলী সম্পৰ্কে আল্লাহৰ
ৰাছুলতকৈ অধিক জ্ঞানী আন কোনো নাই যিয়ে
আল্লাহৰ গুণাবলী বৰ্ণনা কৰিবলৈ সক্ষম।

আল্লাহ তা‘আলাই নিজৰ বিষয়ে কৰাছৈ:

(وَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهِ) [سُورَةُ الْبَقَرَةِ: ١٤٠]

“তোমালাকো বছেঁ জানা, নো আল্লাহ (বছেঁ জানে)?” - (আল-বাকাৰা:১৪০)।

আৰু তওঁ নজি ৰাছুল চাল্লাল্লাহু আলাইহি
অছাল্লাম সম্পৰ্কে কছে:

﴿ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۚ ۓ إِنَّ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ۚ ۓ ﴾ [سُورَةُ
النجم: ৩ - ৪]

“আৰু তওঁ মনসেজা কথা নকয়। এইটো কৰেল
অহী, যটিো তওঁৰ প্ৰতি প্ৰত্যাদশে হয়” - (
আন-নাজম: ৩ - ৪)।

আল্লাহ তা‘আলাই তওঁৰ নজি বাণীৰ দ্বাৰাই এই
কথা কছে যে, তওঁৰ অনুৰূপ একোৰেই নাই;
তওঁ কছে:

﴿ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ﴾ [سُورَةُ الشورى: ১১]

“একোৰেই তওঁৰ সদৃশ নহয়, ..” - (আশ্ব-শুৰা:
১১)

আৰু তওঁ নজিৰ ইতিবাচক গুণাৱলীসমূহ
প্ৰকৃতাৰ্থতে সাব্যস্ত কৰিছে তওঁৰ ভাষাত:

﴿ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۚ ১১ ﴾ [سُورَةُ الشورى: ১১]

“.. আবু তওঁ সৰ্বশ্ৰোতা, সৰ্বদৰ্শতা।” —(
আশ্ব-শুৰা: ১১)

এতকে আয়াতৰ প্ৰথমমাংশৰ দ্বাৰা প্ৰমাণিত য়ে,
তওঁৰ গুণাৱলী অকাৰ্যকৰ বা অসাৰ কৰাৰ
কোনো অৱকাশ নাই।

সয়ে আয়াতৰ পৰা সুস্পষ্ট য়ে, প্ৰত্যকেৰ বাবে
আৱশ্যক য়ে, কোনো প্ৰকাৰ সাদৃশ্য
স্থাপনবাহীন প্ৰকৃত অৰ্থত তওঁৰ গুণাৱলী
তওঁৰ বাবেই সাব্যস্ত কৰা আবু তওঁৰ গুণাৱলী
অকাৰ্যকৰ নকৰি আন সকলো বস্তুৰ লগত
তওঁৰ সাদৃশ্যতাক অস্বীকাৰ কৰা।

তওঁৰ সৃষ্টি কৰ্তৃক তওঁক বস্টন কৰাৰ
অক্ষমতাৰ কথা সুস্পষ্টভাৱে বৰ্ণনা কৰি দিছে;
তওঁ কৰ্ছে:

﴿ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا ۝ ۱۱۰ ﴾
[سُورَةُ طه: ۱۱۰]

“সহিতৰ সন্মুখত আবু অগোচৰত যি আছে সেই
সকলো তওঁ অৱগত, কনিতু সহিতে জ্ঞানৰ
দ্বাৰা তওঁক বস্টন কৰিবলৈ সক্ষম নহয়”।

(ত্বাহা: ১১০)

* * *

দ্বিতীয় মাছালা: উপদশে

বজ্জিঞসকলে এই কথাত একমত পোষণ কৰাছৈ
যে, আল্লাহ তা‘আলাই আকাশৰ পৰা পৃথৰীত
‘পৰ্শ্ববক্শণ আৰু জ্ৰণান বা বদিয়াৰ’
উপদশেতকই ডাঙৰ কনো উপদশেটা আৰু
সতৰ্ককাৰী প্ৰৰেণ কৰা নাই। সেইটো হৈছে এই
যে, মানুহে এই কথাৰ খয়াল ৰাখবি যে তাৰ
সন্মানতি আৰু মহান প্ৰতপিলক তাক
পৰ্শ্ববক্শণ কৰে আৰু সি যি গোপন কৰে আৰু যি
প্ৰকাশ কৰে সেই বিষয়ে তেওঁ অৱগত।

আলমিসকলে এই ডাঙৰ উপদশেটা আৰু মহা
সতৰ্ককাৰীৰ বাবে এনকুৱা দৃষ্টান্ত উপস্থাপন
কৰাছৈ, যটিৰ দ্বাৰা বোধগম্য বস্তু
অনুভৱযোগ্য বস্তুৰ দৰে হৈ যায়। তেওঁলোকে
কৈছে: যদি আমি মানি লওঁ এজন ৰজা আছে, যিজন
ৰজা অত্যধিক ৰক্তপাতকাৰী, মানুহ হত্যাকাৰী
আৰু প্ৰচণ্ড আক্ৰমনকাৰী আৰু শাস্তদাতা,
আৰু তাৰ জল্লাদ তাৰ ওচৰতে থিয় হৈ আছে আৰু
চামড়াৰ বহিৰাংশ পাৰি দিয়া আছে, তৰালাটোৰ
পৰা তজে নগিৰি আছে আৰু সেই ৰজাৰ
চাৰিওফালে ৰজাৰ ছোৱালী আৰু স্ত্ৰীসকল থিয়

দা আছে; এনকুৱা ভয়ঙ্কৰ অৱস্থাত, ৰজাৰ
চকুৰ সন্মুখত আৰু তাৰ উপস্থিতি, উপস্থিতি
কোনো দৰ্শকে সেই ৰজাৰ ছোৱালী আৰু
স্বত্বীসকলৰ পৰা অবধৈ কৰি অৰ্জনৰ চিন্তা
কৰি নহয়, কতেয়াও নহয়! (তন্তে
আল্লাহৰ বাবে আছে যাৰতীয় মহৎ
দৃষ্টান্তসমূহ।) বৰং ততেয়া প্ৰত্যকে উপস্থিতি
ব্যক্তি হ'ব ভীত-সন্ত্ৰস্ত, সহিতৰ হৃদয়সমূহ
থাকি অৱনত, সহিতৰ চকুসমূহ থাকি
আতংকগ্ৰস্ত, সহিতৰ অংগ-প্ৰত্যংগসমূহ
থাকি হিম শীতল, সহিতৰ চূড়ান্ত আশা হ'ব
নৰিপদে প্ৰত্যাবৰ্তন কৰা। ইয়াতো কোনো
সন্দেহে নাই যে, (আৰু আল্লাহৰ বাবে আছে মহৎ
দৃষ্টান্ত,) আল্লাহ তা'আলা হৈছে মহাজ্ঞানী,
সেই ৰজাতকৈ অধিক আৰু বসিত্ত জ্ঞানৰ
অধিকাৰী; সন্দেহে নাই যে, তেওঁ মহান শাস্তদাতা,
প্ৰচণ্ড শক্তিশালী আৰু কঠনি শাস্তদাতা।
তেওঁৰ পৃথিৱীত তেওঁৰ সংৰক্ষতি এলাকা হৈছে
তেওঁৰ নিষেধসমূহ।

এইদৰে যদি কোনো নগৰবাসীয়ে জানে যে, এই
নগৰৰ আমীৰ বা শাসক সহিতে ৰাতি যবীৰ
কাম কৰে সেই সকলোবোৰ তেওঁ জানে, তন্তে
সহিত আতঙ্কিত অৱস্থাত ৰাতি অতৰিহতি

কৰবি আৰু তাৰ ভয়ত সহিত সৰলো প্ৰকাৰ
অন্যায় আৰু অপকৰ্ম পৰত্যাগ কৰবি।

আৰু আল্লাহ তা‘আলাই সৃষ্টিজগতক যি হকিমত
বা বহুস্বৰ বাবে সৃষ্টি কৰিছে, সয়ো স্পষ্টভাৱে
বৰ্ণনা কৰি দিছে; সেইটো হৈছে সহিতক
পৰীক্ষা-নৰীক্ষা কৰা। যেনে তেওঁ কৈছে:

﴿ إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَّهَا لِنَبْلُوَهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ﴾
[سُورَةُ الْكَهْفِ: ٧]

“পৃথিৱীৰ ওপৰত যি আছে আমি সেইবোৰক ইয়াৰ
সৌন্দৰ্য বনাইছো যাতো মানুহক এই পৰীক্ষা
কৰি পাৰো যো, সহিতৰ মাজত কোনে শ্ৰেষ্ঠ
আমল কৰো” - (আল-কাহাফ: ৭);

তেওঁ ছুৰা হুদৰ প্ৰথমশত কৈছে:

﴿ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ
عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ﴾ [سُورَةُ هُودٍ: ٧]

“আৰু তেৱেই আকাশমণ্ডল আৰু পৃথিৱী ছয় দিনত
সৃষ্টি কৰিছে, তেতিয়া তেওঁৰ আৰশ্ব আছিল
পানীৰ ওপৰত, তোমালোকক পৰীক্ষা কৰাৰ
বাবে যো তোমালোকৰ মাজত কোন আটাইতকৈ
শ্ৰেষ্ঠ আমল কৰো” - (হুদ: ৭)

তওঁ এইটো কৰা নাই য, কোন
তোমালোকৰ মাজত আটাইতকৈ বছে আমল
কৰে।

তওঁ ছুৰা আল-মুলকত কছে:

﴿ الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ۲ ﴾ [سُورَةُ الْمَلِكِ: ۲]

“যজিনে মৃত্যু আৰু জীৱন সৃষ্টি কৰছে,
তোমালোকক পৰীক্ষা কৰাৰ বাবে য—
তোমালোকৰ মাজত আমলত কোন উত্তম।
তওঁ পৰাক্ৰমশালী, ক্ৰমাশীল।” - (আল-মুলক:
২)।

এই আয়াত দুটাই তওঁৰ নমিনোকত বাণীৰ
উদ্দেশ্য আৰু তাৎপৰ্য বৰ্ণনা কৰে; যনে তওঁ
কছে:

﴿ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ۝ ۵۶ ﴾ [سُورَةُ الذَّارِيَاتِ:
[৫৬]

“মই জনি আৰু মানুহক এই বাবে সৃষ্টি কৰছো
যে, যাত সৰ্ব্বিত কৰেল মোৰেই ইবাদত কৰে।” - (
আয-যাৰিয়াত: ৫৬)।

যহিতে সৃষ্টি জগতক সৃষ্টি কৰাৰ হকিমত তথা
 বহস্য হৈছে উল্লেখিত পৰীক্ষা-নৰীক্ষা কৰা,
 সয়ে জব্বীঈল আলাইহি ছালাম মানুহৰ বাবে
 এই পৰীক্ষাত সফলতা অৰ্জনৰ পদ্ধতি বৰ্ণনা
 কৰি দিবি বচাৰিলি, সয়ে তেওঁ নবী চাল্লাল্লাহু
 আলাইহি অছালামক ক'লে: আপুনি মোক
 ইহছান সম্পৰ্কে কওঁক? ততেয়া নবী চাল্লাল্লাহু
 আলাইহি অছালামে সুস্পষ্ট কৰিলি যে, ইয়াত
 আলোচতি এই শ্বেষ্ট সতৰ্ককাৰী আৰু মহা
 উপদেষ্টাই হৈছে ইহছানৰ পথা তখেতে কৈছে:

«هُوَ أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ»
 (متفق عليه)

“ইহছান হৈছে, তুমি আল্লাহৰ ইবাদত এনকেই
 কৰিবা যেনেবা তুমি তেওঁক দেখি আছা; আৰু যদি
 তুমি তেওঁক দেখা নোপোৱা, তনেহে'লে এইটো
 অনুভৱ কৰিবা যে, তেওঁ তোমাক দেখি আছে।”
 (বুখাৰী আৰু মুছলিম)। [৩] আৰু এই বাবেই আপুনি
 পৱিত্ৰ কোৰআনুল কাৰীমৰ প্ৰতি পৃষ্ঠাত এই
 মহান উপদেষ্টাক দেখিবলৈ পাব, যেনে:

﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلْمُ مَا تُوسَّوْسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ
 إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ ۝ ١٦ مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ
 عَتِيدٌ ۝﴾ [سُورَةُ ق: ١٦ و ١٨]

“আময়িহে মানুহক সৃষ্টি কৰছি। আৰু তাৰ প্ৰবৃত্তিয়ে তাক যিকুমন্ত্ৰণা দিয়ে সেয়া আমি জানো, আৰু আমি তাৰ ডিঙিৰ ওচৰত থকা ধমনীতকৈও নকিটতম। ... মানুহে যিকথাই উচ্চাৰণ কৰে, তাৰ বাবে তৎপৰ প্ৰহৰী তাৰ ওচৰতহে আছে।” - (ক্বাফ: ১৬-১৮)।

﴿ فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيْهِم بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ ۝ ۷ ﴾ [سُورَةُ الْأَعْرَافِ: ۷]

“তাৰপছিত সহিতৰ ওচৰত পূৰ্ণ জ্ঞানৰ সৈতে সহিতৰ কাৰ্য্যাবলী বৰ্ণনা কৰমিহে, আৰু আমি অনুপস্থতি নাছিলো।” - (আল-আ'ৰাফ: ৭)।

﴿ وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْءَانٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ۝ ۶۱ ﴾ [سُورَةُ يُونُسَ: ۶۱]

“তুমি যিকোনো অৱস্থাত নাথাকা কয়ি আৰু তুমি সেই সম্পৰ্কে কোৰআনৰ পৰা যটিোৰে তলিৱাত কৰা আৰু তোমালোকে যিকামহে নকৰা কয়ি, আমি তোমালোকৰ সাক্ষী হৈ থাকো— যতেয়া তোমালোকে তাত প্ৰবৃত্ত হোৱা। আকাশমণ্ডল আৰু পৃথিৱীৰ অণু পৰমাণুও তোমাৰ প্ৰতাপিলকৰ অগোচৰ নহয় আৰু

তাতোকৈ ক্বুদ্ৰ অথবা বৃহৎ এনে একো নাই,
যাটো সুস্পষ্ট কতিবত নাই।” - (ইউনুছ: ৬১)।

﴿ أَلَا إِنَّهُمْ يَنْتُونِ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُ أَلَا حِينٍ يَسْتَعْشُونَ
ثِيَابَهُمْ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ۝ ﴾
[سُورَةُ هُودٍ: ٥]

“সার্বধান! নশ্চয় সহিত তেওঁৰ ওচৰত গোপন
ৰখাৰ বাবে সহিতৰ বক্ব দ্বৰ্ভাঁজ কৰে। সার্বধান!
সহিত যতেয়া নিজকে বস্ত্ৰৰ দ্বাৰা আচ্ছদতি
কৰে, ততেয়া সহিত যি গোপন কৰে আৰু প্ৰকাশ
কৰে, সয়ো তেওঁ জানে। অন্তৰত যি আছে সেই
সম্পৰ্কে নশ্চয় তেওঁ সবশিষে অৱহতি।” - (হুদ:
৫)।

আৰু এইদৰে আল-কোৰআনৰ প্ৰায় প্ৰত্যেকে
স্থানতে এই প্ৰসঙ্গ বৰ্ণতি আছে।

* * *

তৃতীয় মাছআলা: সৎকৰ্ম আৰু অন্যান্য কৰ্মৰ মাজত পাৰ্থক্য

আল-কোৰআনে স্পষ্টভাৱে বৰ্ণনা কৰিছে যে,
সৎকৰ্ম এনে এটা কৰ্মক কোৱা হয়, য’ত
তিনিটি বিষয়ৰ সমাবেশে ঘটে; তাৰ মাজৰ পৰা
যতেয়া কোনো এটা ত্ৰুটপূৰ্ণ হ’ব, ততেয়া

কিয়ামতৰ দিনা ইয়াৰ দ্বাৰা ব্যক্তিৰ কোনো
উপকাৰ নহ'ব।

প্ৰথম: কামটো নবী চাল্লাল্লাহু আলাইহি
অছাল্লামে লৈ অহা বধিান অনুযায়ী হ'ব
লাগবি[৪]; কয়িনো আল্লাহ তা'আলাই কছে:

﴿ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَأَنْتَهُوا ﴾ [سُورَةُ
الحشر: ٧]

“ৰাছুলে তোমালোকৰ বাবে যি লৈ আহিছে, সয়ো
তোমালোকে গ্ৰহণ কৰা আৰু যিটোৰ পৰা
তোমালোকক নিষিদ্ধ কৰিছে, তাৰ পৰা বৰিত
থাকা।” - (আল-হাশ্বৰ: ৭)

তওঁ আৰু কছে:

﴿ مَّن يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ ﴾ [سُورَةُ النِّسَاءِ: ٨٠]

“যিয়ে ৰাছুলৰ আনুগত্য কৰিলে সি আল্লাহৰহে
আনুগত্য কৰিলে।” — (আন-নছা: ৮০);

তওঁ আৰু কছে:

﴿ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي ﴾ [سُورَةُ آلِ عِمْرَانَ: ٣١]

“কোৱা, তোমালোকো যদি আল্লাহক
ভালপোৱা, তেন্তে মোক অনুসৰণ কৰা।” - (
আলে ইমৰান: ৩১);

তওঁ আৰু কহে:

﴿ أَمْ لَهُمْ شُرَكَوُا شَرَعُوا لَهُمْ مِّنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنَ بِهِ اللَّهُ ﴾
[سُورَةُ الشُّورَى: ٢١]

“ইহঁতৰ এনে কিছুমান দৰেতা আছে নেকি, যহঁতে
ইহঁতৰ বাবে বধিান দিছে এনেকুৱা দ্বীনৰ, যাৰ
অনুমতি আল্লাহ দিয়া নাই।” - (আশ্ব-শুৰা: ২১);

তওঁ আৰু কহে:

﴿ ءَأَللَّهُ أَذِنَ لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ ۝٥٩ ﴾ [سُورَةُ يُونُسَ: ٥٩]

“আল্লাহে তোমালোকক ইয়াৰ অনুমতি দিছে
নেকি, নতেন্তে তোমালোকো আল্লাহৰ প্ৰতি মিথিয়া
আৰোপ কৰিছা?” - (ইউনুছ: ৫৯)।

দ্বিতীয়: কামটো একনষিঠভাৱে আল্লাহ
তা‘আলাৰ উদ্দেশ্যে হ’ব লাগবি; কয়িনো
আল্লাহ তাআলাই কহে:

﴿ وَمَا أُمْرُوًا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ﴾ [سُورَةُ الْبَيِّنَةِ:
[৫

“সহিতক আদশে কৰা হুইলি আল্লাহৰ
আনুগত্যত বশুিদ্ধচতিত হই একনশ্টিভাৰে
তওঁৰহে ইবাদত কৰবিলগৈ” - (আল-বাইয়যনা:
৫);

তওঁ আৰু কহুই:

﴿ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۚ ۱۱ وَأُمِرْتُ لِأَنْ
أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ۚ ۱۲ قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ
يَوْمٍ عَظِيمٍ ۚ ۱۳ قُلِ اللَّهُ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ۚ ۱۴ فَأَعْبُدُوا مَا
شِئْتُمْ مِّنْ دُونِهِ ۚ ﴾ [سُورَةُ الزَّمَرِ: ۱۱ - ۱۵]

“কোৱা, মকো আদশে কৰা হুইলি আল্লাহৰ
আনুগত্যত একনশ্টিভ হই তওঁৰহে ইবাদত
কৰবিলগৈ; আৰু আদশে কৰা হুইলি, মই যনে
আত্মসমৰ্পণকাৰীসকলৰ প্ৰথম হওঁ। কোৱা,
মই যদি মোৰ প্ৰতপালকৰ অবাধ্য হওঁ, তনেত
মই ভয় কৰকো মহাদৱিসৰ শাস্তৰি। কোৱা, মই
কৰেল আল্লাহৰহে ইবাদত কৰকো, তওঁৰ প্ৰতৰি
মকোৰ আনুগত্যক একনশ্টিভ ৰাখি। এতকে
তকোমালকো আল্লাহৰ বাহৰিযে যাৰ ইচ্ছা তাৰহে
ইবাদত কৰাগকৈ” - (যুমাৰ: ১১ - ১৫)।

তৃতীয়: কামটকো বশুিদ্ধ আক্ৰীদা তথা বশ্টিবাসৰ
ওপৰত ভতিৰি কৰি হ'ব লাগৰি। কয়িকোনকো কৰ্ম
বা আমল হুইলি ঘৰৰ চালৰ দৰে, **আৰু আক্ৰীদা বা**

বিশ্বাস হ'লে আশালিস্বৰূপ। আল্লাহ
তা'আলাই ক'লে:

﴿ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ
يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ ﴾ [سُورَةُ النِّسَاءِ: ١٢٤]

“পুৰুষ অথবা নাৰী যিয়েই সৎ কাম কৰি, যদি
মুমনি হয় তেন্তে সহিত জান্নাতত প্ৰৱেশ
কৰি।” - (আন-নছা: ১২৪);

ইয়াত তেওঁ সৎকৰ্মৰ লগত ﴿ وَهُوَ مُؤْمِنٌ ﴾ (যদি সি
মুমনি হয়) বুলি ঈমানৰ চৰ্তাৰোপ কৰিছে।

আৰু তেওঁ অবিশ্বাসীসকলৰ প্ৰসঙ্গত ক'লে:

﴿ وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنْثُورًا ۝ ٢٣
[سُورَةُ الْفُرْقَانِ: ٢٣]

“আৰু আমি সহিতৰ কৃতকৰ্মৰ প্ৰতিলক্ষ্য
কৰিম, তাৰ পছিত সেইবোৰক বিক্ষিপ্ত
ধূলিকিণাত পৰণিত কৰিম।” - (আল-ফুৰকান: ২৩);

সহিতৰ বিষয়ে তেওঁ আৰু ক'লে:

﴿ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا
فِيهَا وَبُطِلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝ ١٦ ﴾ [سُورَةُ هُودٍ: ١٦]

“সহিতৰ বাবে আখৰাতত অগ্নিৰ বাহৰি আন
একো নাই, সহিত যি কৰে আখৰাতত সয়ো

নষিফল হ'ব আৰু সহিত্তে যি আমল কৰে সয়ো
নষিৰ্থকা” - (হুদ: ১৬) ...

ইয়াৰ বাহৰিও এই প্ৰসঙ্গত আৰু বহুতো
আয়াত আছে।

* * *

চতুৰ্থ মাছআলা: চৰয়িতৰ বধিনৰ বাহৰি আন বধিনৰ দ্বাৰা বচাৰ-ফয়চালা কৰা

আল-কোৰআনে সুস্পষ্টভাৱে ঘোষণা কৰিছে
যে, চৰয়িতৰ বধিনৰ বাহৰি আনক বচাৰক বুলি
স্বীকাৰ কৰা সুস্পষ্ট কুফৰী আৰু আল্লাহ
তা'আলাৰ লগত শ্বৰীৰ্কা চয়তানে যতেয়া
মক্কাৰ কাফৰিসকলক প্ৰত্যাদশে কৰলি
সহিত্তে যাত আমাৰ নবী চালালাহু আলাইহি
অছালামক মৃত ছাগলী সম্পৰ্কে সোধে যে,
কোনে ইয়াক হত্যা কৰিছে; উত্তৰত তেওঁ ক'লে:
“ইয়াক আল্লাহে হত্যা কৰিছে”। তাৰ পছিত
চয়তানে সহিত্তক আকৌ প্ৰত্যাদশে কৰলি যে
সহিত্তে যনে তেওঁক সোধে: তোমালোকো নজিৰ
হাতৰে যটিো জবছে কৰা, সেইটো হালাল আৰু
আল্লাহে তেওঁৰ পৰতি হাতৰে যটিো জবছে
কৰে, সয়ো হাৰাম? তনেহে'লে তোমালোকো

আল্লাহকৈ উত্তম নকো[৫]! এই ঘটনাৰ
পৰিপ্ৰক্ৰেতিত আল্লাহ তা‘আলাই এই আয়াত
অৱতীৰ্ণ কৰলি:

﴿وَإِنَّ الشَّيْطَانَ لِيُوحِيَ إِلَىٰ أَوْلِيَآئِهِمْ لِيُجَدِّلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ
إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ ۝﴾ [سُورَةُ الْأَنْعَامِ: ١٢١]

“নশ্চয় চয়তানে নজিৰ বন্ধুসকলক
তোমালোকৰ লগত ববিদ কৰবিলৈ প্ৰৰোচনা
দয়ি; যদি তোমালোকে সহিতৰ কথামতে চলা,
তেন্তে তোমালোকে অৱশ্য মুশ্বৰকি হই যাবা।”
- (আল-আন‘আম: ১২১)

আবু(إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ ۝ ١٢١) বাক্যৰ আৰম্ভণতি ফা
(الفاء) সংযুক্ত নোহোৱাটো কছম বা শপতৰ
ভূমকাস্বৰূপ লাম (لام) উহ্য থকাৰ ওপৰত
প্ৰকাশ্য ইঙ্গতি। এতকে, এয়া আল্লাহৰ তৰফৰ
পৰা শপত, তেওঁ ইয়াৰ দ্বাৰা এই আয়াতে
কাৰীমাৰ মাজত এই বিষয়ে শপত কৰছি। য়ে, যা
ব্যক্তি চয়তানৰ চৰয়িত আবু বধিানৰ অনুসৰণ
কৰি মৃতক হালাল বুলি ভাববি, সি মুশ্বৰকি বুলি
গণ্য হ’ব; আবু এয়া হছে ডাঙৰ শ্বৰ্ক (شرك
أكبر), যাটো মুছলমি সম্প্ৰদায়ৰ ঐক্যমতৰ
ভিত্ততি সংশ্লষ্টিত ব্যক্তকি মুছলমি মলিলাতৰ
পৰা বহষ্কাৰ কৰি দয়ি। এই অপৰাধত

অভযুক্ত ব্যক্তকি অতি সোনকালে আল্লাহ
তা'আলাই কয়ামতৰ দিনা তওঁৰ এই কথাৰ
দ্বাৰা তৰিস্কাৰ কৰবি:

﴿ اَلَمْ اَعْهَدْ اِلَيْكُمْ يٰبَنِي اٰدَمَ اَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطٰنَ اِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ
مُّبِينٌ ۝ ۶۰ وَاَنْ اَعْبُدُونِيْ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيْمٌ ۝ ۶۱ ﴾ [سُوْرَةُ يَس: ۶۰ - ۶۱]

“হে আদম সন্তান! মই তোমালোকক নৰ্বিশে
দয়িা নাছলিো নে যে, তোমালোকে চয়তানৰ
দাসত্ব নকৰবি, কাৰণ সতি তোমালোকৰ
প্ৰকাশ্য শত্ৰু? আৰু কৰেল মোৰেই ইবাদত
কৰা, এইটোৱেই সৰল পথ?” - (ইয়ছীন: ৬০ -
৬১)।

আৰু আল্লাহ তা'আলাই তওঁৰ প্ৰয়ি বন্ধুৰ কথা
উদ্ধৃত কৰি কছে:

﴿ يٰاَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطٰنَ ﴾ [سُوْرَةُ مَرْيَمَ: ৪৪]

“(ইব্ৰাহীমে ক'লে) হে মোৰ পতি! চয়তানৰ
ইবাদত নকৰবি” - (মাৰয়াম: ৪৪)

অৰ্থাৎ- কুফৰী আৰু অবাধ্যতাৰ বধিানত
চয়তানৰ অনুসৰণ কৰাৰ মাধ্যমত তাৰ ইবাদত
নকৰবি।

আল্লাহ তাআলাই আৰু কহে:

﴿ إِن يَدْعُونَ مِن دُونِهِ إِلَّا إِنَّا وَإِن يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَّرِيدًا ﴾
[سُورَةُ النِّسَاءِ: ١١٧]

“তওঁৰ পৰবিৰ্তে সহিত দৰৌৰহে পূজা কৰে আৰু
বদিৰোহী চয়তানৰহে পূজা পাঠ কৰে” - (আন-
নছা: ১১৭);

অৰ্থাৎ- সহিত কৰে চয়তানৰহে দাসত্ব কৰে,
এইটো তাৰ (চয়তানৰ) চৰয়িত তথা বধি-বধানৰ
অনুসৰণ কৰাৰ মাধ্যমত।

তওঁ আৰু কহে:

﴿ وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ أَوْلَادِهِمُ شُرَكَائِهِمْ ﴾
[سُورَةُ الْأَنْعَامِ: ١٣٧]

“এইদৰে সহিতৰ শ্বৰীকসকলে বহু মুশ্বৰকিৰ
দৃষ্টিত সহিতৰ সন্তানসকলৰ হত্যাক শোভনীয়
কৰি দিছে।” - (আল-আন‘আম: ১৩৭)।

তওঁ সহিতক সহিতৰ ‘শ্বৰকি’ বুলি নামকৰণ
কৰিছে। কয়িনো, সন্তানসকলক হত্যা কৰাৰ
দ্বাৰা আল্লাহৰ অবাধ্যতাৰ ক্ষত্ৰত সহিতে
সহিতৰ অনুসৰণ কৰিছে।

আৰু যতেয়া ‘আদী ইবনে হাতমি বাদয়িালাহু
‘আনহুৰে নবী চাল্লালাহু আলাইহি অছালামক
আলাহ তা‘আলাৰ নমিনোক্ত বাণী সম্পৰ্কে
প্ৰশ্ন কৰিলে:

﴿ اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ ﴾ [سُورَةُ
التَّوْبَةِ: ٣١]

“সহিত্তে আলাহৰ বাহিৰে সহিত্তৰ পণ্ডতিসকলক
আৰু সংসাৰ-বৰিাগসিকলক সহিত্তৰ প্ৰভুৰূপে
গ্ৰহণ কৰিছে।” - (আত-তাওবা: ৩১),

ততেয়া নবী চাল্লালাহু আলাইহি অছালাম
তওঁৰ উত্তৰত ক’লে যে, সহিত্তক প্ৰভু হচিপে
গ্ৰহণ কৰাৰ অৰ্থ হৈছে: আলাহে যাি হালাল
কৰিছে, সয়ো হাৰাম কৰাৰ আৰু তওঁ যাি হাৰাম
কৰিছে, সয়ো হালাল কৰাৰ ক্ৰত্ৰেত সহিত্তে
সহিত্তৰ অনুসৰণ কৰিছিলি[৬]। এইটো এনকুৰা
এটা বিষয়, যাি বিষয়ে কোনো বতিৰ্ক নাই। আলা-
কোৰআনৰ ভাষাত কোৰা হৈছে:

﴿ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا
أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَكَّمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا
أَنْ يَكْفُرُوا بِهَا وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴾ [سُورَةُ النِّسَاءِ: ٦٠]

“তুমি সহিতক দখো নাই নে, যহিতো দাবী কৰে যো, তোমাৰ প্ৰতি যি অৱতীৰ্ণ হৈছে আৰু তোমাৰ পূৰ্বে যি অৱতীৰ্ণ হৈছে, সযো সহিতো বশ্বিবাস কৰে; অথচ সহিতো তাগুতৰ ওচৰত বচিাৰপ্ৰাৰ্থী হ’ব বচিাৰে, যদাও সেইটো প্ৰত্যাখ্যান কৰাৰ বাবে সহিতক নৰ্ব্দশে দয়িা হৈছে? আৰু চয়তানে সহিতক ভীষণভাৱে পথত্ৰষ্ট কৰবি বচিাৰে।” - (আন-নছিা: ৬০);

আল্লাহ তা‘আলাই আৰু কহে:

﴿ وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ۝۴۴ ﴾ [سُورَةُ الْمَائِدَةِ: ۴۴]

“আৰু আল্লাহে যি অৱতীৰ্ণ কৰছি সেই মুতাবকি যহিতো ফায়চালা নকৰে, সহিতহে কাফৰি।” - (আল-মায়দি: ৪৪);

তওঁ আৰু কহে:

﴿ أَفَغَيْرَ اللَّهِ أَبْتَغِي حَكْمًا وَهُوَ الَّذِي أَنزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا وَالَّذِينَ ءَاتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنَزَّلٌ مِّن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ۝۱۱۴ ﴾ [سُورَةُ الْأَنْعَامِ: ۱۱۴]

“কোৱা, মই আল্লাহৰ বাহৰি আন কাৰোবাক ফয়চালাকাৰী হচিপো তালাচ কৰমি নকো— অথচ তৰেই তোমালাকৰ প্ৰতি বস্বিতাৰতি কতিাব

নাযলি কৰছি! আৰু আমি যিসকলক কতিাব
দছি, সহিত জানে যে, নিশ্চয় এইটো তোমাৰ
প্ৰতিপালকৰ পৰা সত্যসহ অৱতীৰ্ণ হৈছে।
এতকে তুমি সন্দেহকাৰীসকলৰ অন্তৰ্ভুক্ত
নহ'বা” - (আল-আন'আম: ১১৪)

আল্লাহ তা'আলাই আৰু কহে:

﴿ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ ﴾ [سُورَةُ الْأَنْعَامِ: ١١٥]

“সত্য আৰু ন্যায়ৰ দৰিবে তোমাৰ প্ৰতিপালকৰ
বাণী পৰিপূৰ্ণ। তেওঁৰ বাণী পৰিবৰ্তন কৰি পৰা
কোনো নাই, আৰু তেওঁ সৰ্বশ্ৰোতা,
সৰ্বজ্ঞা” - (আল-আন'আম: ১১৫)

ইয়াত তেওঁৰ বাণী: ﴿صِدْقًا﴾ অৰ্থ: সংবাদ প্ৰদানৰ
ক্ৰমেত সত্য আৰু ﴿وَعَدْلًا﴾ অৰ্থ: বধি-বধানৰ
ক্ৰমেত ন্যায় আৰু ইনচাফপূৰ্ণ।

তেওঁ আৰু কহে:

﴿ أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ
﴾ [سُورَةُ الْمَائِدَةِ: ٥٠]

“সহিত জাহিলী (অজ্ঞতা) যুগৰ বধি-বধান
কামনা কৰে নেকি? নিশ্চিতি বিশ্বাসী সম্প্ৰদায়ৰ

বাবো বধিান প্ৰদানত আল্লাহতকৈ শ্ৰেষ্ঠতৰ কোন আছে?” - (আল-মায়দা: ৫০)।

* * *

পঞ্চম মাছআলা: সামাজিক অৱস্থা

এই প্ৰসঙ্গত আল-কোৰআনে অন্তৰৰ তৃষ্ণা নবিাৰণ কৰিছে আৰু ইয়াৰ পথ-ঘাট আলোকিত কৰিছে।

আল্লাহ তা‘আলাই প্ৰধান সমাজপতকি তাৰ সমাজ আৰু সম্প্ৰদায়ৰ প্ৰতি কেনে আচৰণ কৰাৰ নৰ্দ্দেশে দিছে, **সয়ো লক্ষ্য কৰা চাওঁক।** তেওঁ কৈছে:

﴿ وَأَخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝ ۲۱۵ ﴾ [سُورَةُ
الشعراء: ۲۱۵]

“আৰু যসিকলে তোমাৰ অনুসৰণ কৰে, সেইসকল মুমনিৰ প্ৰতি বনিয়ী হোৱা।” - (আশ্ব-শু‘আৰা: ২১৫)।

তেওঁ আৰু কৈছে:

﴿ فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ
لَأَنْفَضُوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي
الْأَمْرِ ۝ [سُورَةُ آلِ عِمْرَانَ: ১৫৯]

“আল্লাহৰ বহমতে তুমি সহিতৰ প্ৰতি কোমল-
হৃদয় হুছিলি; যদি তুমি বৃত্ত আৰু কঠোৰচৰিত্ত
হ’লাহঁতেনে, তেন্তে সহিত তোমাৰ চাৰণিফালৰ
পৰা আঁতৰি গলহঁতেনে। এতকে তুমি সহিতক
ক্ষমা কৰা আৰু সহিতৰ বাবে ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা
কৰা আৰু কাজ-কৰ্মত সহিতৰ লগত পৰামৰ্শ
কৰা।” - (আলে ইমৰান: ১৫৯)।

আৰু তেওঁ সাধাৰণ সমাজক তাৰ নতুবন্দৰ প্ৰতি
কনে আচৰণৰ নৰিদ্দশে দিছে, সেই দৰ্শিত লক্ষ্য
কৰি চাওঁক। তেওঁ কৈছে:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ
مِنْكُمْ ﴾ [سُورَةُ النِّسَاءِ: ٥٩]

“হে ঈমান্দাৰসকল! তোমালোকো আল্লাহৰ
আনুগত্য কৰা, আৰু ৰাছুলৰ আনুগত্য কৰা আৰু
সহিতৰ, যিসকল তোমালোকৰ মাজত
ক্ষমতাশীল।” - (আন-নছা: ৫৯)।

আৰু লক্ষ্য কৰক, তেওঁ মানুহক তাৰ বশিষে
সমাজ তথা সন্তান-সন্ততি আৰু স্ত্ৰীৰ প্ৰতি
যনে আচৰণৰ নৰিদ্দশে দিছে সেই দৰ্শিতঃ

তেওঁ কৈছে:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوًا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ
وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ
وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ۞﴾ [سُورَةُ التَّحْرِيمِ: ٦]

“হে মুমিনসকল! তোমালোকো নজিকো আৰু
তোমালোকোৰ পৰিয়ালবৰ্গক জাহান্নামৰ জুইৰ
পৰা ৰক্ষা কৰা, যাৰ ইন্ধন হ’ব মানুহ আৰু শীল,
য’ত নয়োজতি আছে নৰিমমহৃদয়,
কঠোৰস্বভাৱ ফৰিসিতাসকল, আল্লাহে
তওঁলোকক যাি আদশে কৰে সয়ো তওঁলোকো
অমান্য নকৰে, আৰু তওঁলোক সেইটোৱেই কৰে
যটিো কৰবিলৈ আদশে কৰা হয়।” - (আত-
তাহৰীম: ৬)।

আৰু লক্ষ্য কৰক, তওঁ কনেকেই ব্যক্তকি তাৰ
বশিষে সমাজৰ পৰা সাৰধান আৰু সংযমী হোৱাৰ
বশিয়ৱে দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰছে; আৰু তওঁ তাক
নৰিদশে দিছে, কোনো অনাকাঙ্খতি বশিয় তাৰ
দৃষ্টি আহলি সযনে সেইটো ক্ৰমা আৰু
সুন্দৰ দৃষ্টিৰি দেখে। তওঁ প্ৰথম তাক সংযমী
আৰু সজাগ হোৱাৰ নৰিদশে দয়ি, তাৰ পছিত
তাক নৰিদশে দয়ি ক্ৰমা আৰু মাৰ্জনা কৰাৰ।
তওঁ কছে:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ مِنْ أَرْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ
فَأَحْذَرُواهُمْ وَإِنْ تَعَفَّوْا وَتَصَفَّحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ
[سُورَةُ التَّغَابِينِ: ١٤] ﴾

“হে মুমিনসকল! তোমালোকৰ স্ত্ৰী আৰু
সন্তান-সন্ততসিকলৰ মাজত কছিমান
তোমালোকৰ শত্ৰু; এতকে তোমালোকে
সহিতৰ বিষয়ে সতৰ্ক থাক। তোমালোকে যদি
সহিতক মাৰ্জনা কৰা, সহিতৰ দোষ-ত্ৰুটি
উপেক্ষা কৰা আৰু সহিতক ক্ষমা কৰা, তেন্তে
জানি থোৱা, আল্লাহ ক্ষমাশীল, পৰম দয়ালু।” - (
আত-তাগাবুন: ১৪)।

আৰু লক্ষ্য কৰক, তেওঁ সাধাৰণভাৱে সমাজৰ
সকলো ব্যক্তিক সহিতৰ মাজৰ পাৰস্পৰিক
লেনদেনৰ বিষয়ে যিনিৰ্দ্দেশনা দিছে সেই দৰিত;
তেওঁ কছে:

﴿ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ
الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۗ [سُورَةُ
النحل: ٩٠]

“আল্লাহে ন্যায়পৰায়নতা, সদাচৰণ আৰু
আত্মীয়-স্বজনক প্ৰদানৰ নিৰ্দ্দেশে দিয়ে আৰু
তেওঁ অশ্লীলতা, অসৎকাম আৰু সীমালংঘন কৰাৰ
বিষয়ে নিষিধে কৰে; তেওঁ তোমালোকক উপদৰ্শে

দিয়ে যাতো তোমালোকো শক্ৰিষা গ্ৰহণ কৰা।” - (আন-নাহল: ৯০);

তওঁ আৰু কহে:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ
وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا﴾ [سُورَةُ الْحَجَرَات: ١٢]

“হে মুমিনসকল! তোমালোকো অধিকাংশ ধাৰণাৰ পৰা বৰিত থাকা; কাৰণ, অনুমান বা ধাৰণা কোনো কোনো ক্ৰত্ৰত পাপ; আৰু তোমালোকো ইজনো সজিনৰ গোপনীয় বশিয় সন্ধান নকৰবি আৰু এজনো আনজনৰ গীবত বা পৰনন্দা নকৰবি।” - (আল-হুজুৰাত: ১২)

তওঁ আৰু কহে:

﴿لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِّن قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّن نِّسَاءٍ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَرُوا بِاللَّاتِقَاتِ بِنِسِ الْأَسْمِ الْفُسُوقِ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُم الظَّالِمُونَ ١١﴾ [سُورَةُ الْحَجَرَات: ١١]

“কোনো পুৰুষ যাতো আন কোনো পুৰুষক উপহাস নকৰে; কয়িনো যাক উপহাস কৰা হয়, সি উপহাসকাৰীতকৈ উত্তম হ’ব পাৰে আৰু কোনো নাৰীয়েও যাতো আন কোনো নাৰীক উপহাস

নকৰে; কয়িনো যাক উপহাস কৰা হয়, তাই
উপহাসকাৰণীতকৈ উত্তম হ'ব পাৰে।
তোমালোকে ইজনে সজিনৰ প্ৰতি দোষাৰোপ
নকৰিা আৰু তোমালোকে ইজনে সজিনক বয়ো
নামৰে নামাতৰিা; ঈমানৰ পছিত বয়ো নাম অতকি
বয়ো। যসিকলে তাওবা নকৰে, সহিতহে যালমি।” -
(আল-হুজুৰাত: ১১)

তওঁ আৰু কছে:

﴿ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ﴾
[سُورَةُ الْمَائِدَةِ: ٢]

“আৰু তোমালোকে সৎকৰ্ম আৰু তাক্ৰাৰ
ক্ৰতেৰত পৰস্পৰে সাহায্য কৰিা আৰু পাপ আৰু
সীমালংঘনত ইজনে সজিনৰ সহায় নকৰিা।” - (
আল-মায়দি: ২)

তওঁ আৰু কছে:

﴿ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ ﴾ [سُورَةُ الْحَجَرَات: ١٠]

“মুমিনসকল পৰস্পৰে ভাই ভাই।” - (আল-
হুজুৰাত: ১০)

তওঁ আৰু কছে:

﴿ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ ﴾ [سُورَةُ الشُّورَى: ٣٨]

“আবু যহিঁতে নজিৰ মাজতে পৰামৰ্শৰ মাধ্যমত
নজিৰ কৰ্ম সম্পাদন কৰে।” — (আশ্ব-শুৰা:
৩৮)

এই বিষয়ে এইবোৰ আয়াতৰ বাহিৰেও আবু
বহুতো আয়াত আছে।

আবু যহিঁতে সমাজৰ কোনো সদস্যৰে মানৱ আবু
জনি শত্ৰুৰ শত্ৰুতাৰ পৰা নৰিাপদ নহয়;

ليس يخلو المرء من ضد ولو حاول العزلة في رأس الجبل

নহয় মুক্ত কোনোৱেই প্ৰতদিবন্দ্বী আবু
বৰিোধীৰ পৰা

যদও সি প্ৰবতৰ উচ্চ শৃঙ্গত নঃসঙ্গ নাথাকক
কয়ি

আবু যহিঁতে প্ৰত্যক ব্যক্তিয়েই এই ধৰণৰ
সৰ্বগ্ৰাসী ব্যাধিৰ পৰা চকিৎসাৰ মুখাপক্ৰ্ষী,
সয়ে আল্লাহ তা‘আলাই তেওঁৰ পৰতিৰ কতিাবৰ
তনি ঠাইত এই ব্যাধিৰ চকিৎসা বৰ্ণনা কৰিছে।
তাত তেওঁ বৰ্ণনা কৰিছে যে, মানুহৰ শত্ৰুতাৰ
পৰা পৰতিৰাণ পোৱাৰ চকিৎসা হ’ল তাৰ
অসদাচৰণক উপক্ৰ্ষা কৰা আবু সদ্ব্যৱহাৰৰ
দ্বাৰা তাৰ মোকাবলি কৰা; আবু জনি চয়তানৰ

পৰা বাচবিলৈ আল্লাহ তা‘আলাৰ ওচৰত তাৰ
অনষ্টিতাৰ পৰা আশ্ৰয় প্ৰাৰ্থনা কৰাৰ বাহিৰি
আন কোনো চৰিকিঁসা নাই।

প্ৰথম স্থান: আল্লাহ তা‘আলাই ছুৰা আ‘ৰাফৰ
শেষত দুষ্টি মানুহৰ লগত আচৰণ-বধি প্ৰসঙ্গত
কৰ্ছে:

﴿ خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ (١٩٩) ﴾
[سُورَةُ الْأَعْرَافِ: ١٩٩]

“তুমি ক্ষমা পৰায়ণতা অৱলম্বন কৰা, সৎকামৰ
নৰিদ্দশে দিয়া আৰু অজ্ঞেসকলক এৰাই চলা। ..” -
(আল-আ‘ৰাফ: ১৯৯)

এইদৰে জনি চয়তানৰ লগত আচৰণ-বধি
দৃষ্টান্ত দি কৰ্ছে:

﴿ وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿ ٢٠٠ ﴾ [سُورَةُ الْأَعْرَافِ: ٢٠٠]

“.. আৰু যদি চয়তানৰ কুমন্ত্ৰণাই তোমাক
প্ৰৰোচতি কৰে, তেন্তে আল্লাহৰ আশ্ৰয়
প্ৰাৰ্থনা কৰিবা, তেওঁ সৰ্বশ্ৰোতা, সৰ্বজ্ঞা”
- (আল-আ‘ৰাফ: ২০০)

দিয়া নহয়, বৰং এইটোৱা কৰেল সৰ্হে ব্ৰুক্ৰকিৰ্হে
দিয়া হয়, যজিন সৰ্হোভাগ্ৰৰ অধকাৰী। আল্লাহ
তা'আলাই তাত কৰ্হে:

﴿ اَدْفَعْ بِأَلَّتِي هِي أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدُوَّةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ
حَمِيمٌ ۝ ٣٤ وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ
عَظِيمٍ ۝ ٣٥ ﴾ [سُورَةُ فَصَلت: ٣٤ - ٣٥]

“বয়ো প্ৰতহিত কৰা উৎকৃষ্টৰ দ্বাৰা; ফলত
তোমাৰ লগত যাৰ শত্ৰুতা আছে, সি অন্তৰঙ্গ
বন্ধুৰ দৰে হৈ যাব। এই গুণৰ অধকাৰী কৰা হয়
কৰেল সৰ্হিতকৰ্হে, যসিকল ধৰ্হৈযশীল; আৰু এই
গুণৰ অধকাৰী কৰা হয় কৰেল সৰ্হিতকৰ্হে,
যসিকল মহাভাগ্ৰবান। ..” - (ফুচ্ছলিত: ৩৪ -
৩৫)

আৰু জনি চয়তান প্ৰসঙ্গত তওঁ কৰ্হে:

﴿ وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ ۝ ٣٦ ﴾ [سُورَةُ فَصَلت: ٣٦]

“যদি চয়তানৰ কুমন্ত্ৰণাই তোমাক প্ৰবৰোচতি
কৰে, তন্তে তুমি আল্লাহৰ আশ্ৰয় প্ৰাৰ্থনা
কৰিা, তওঁ সৰ্বশ্ৰবোতা, সৰ্বজ্ঞা” - (
ফুচ্ছলিত: ৩৬)

আৰু তেওঁ অন্যান্য ঠাইত বৰ্ণনা কৰিছে যে, এই
কোমল আচৰণ আৰু নম্ৰ ব্যৱহাৰ বিশেষভাৱে
মুছলমিনসকলৰ বাবে প্ৰযোজ্য, কাফৰিসকলৰ
বাবে নহয়; আল্লাহ তা‘আলাই কৈছে:

﴿فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ
عَلَى الْكُفْرِينَ﴾ [سُورَةُ الْمَائِدَةِ: ٥٤]

“নশিচয় আল্লাহে এনে এটা সম্প্ৰদায়ক লৈ
আহবি, যিসকলক তেওঁ ভাল পাব আৰু যিসকলে
তেওঁক ভাল পাব; সহিত মুমিনসকলৰ প্ৰতি
কোমল আৰু কাফৰিসকলৰ প্ৰতিকৰ্তা হ’ব।”
- (আল-মায়দা: ৫৪)।

আল্লাহ তা‘আলাই আৰু কৈছে:

﴿ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ
﴾ [سُورَةُ الْفَتْحِ: ٢٩]

“মুহাম্মদ আল্লাহৰ ৰাছুল; তেওঁৰ সহচৰসকল
কাফৰিসকলৰ প্ৰতিকৰ্তা আৰু নজিৰ মাজত
পৰস্পৰৰ প্ৰতি সহানুভূতশীল।” - (আল-ফাতহ:
২৯)

আল্লাহ তা‘আলাই আৰু কৈছে:

﴿ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جُهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ ﴾ [سُورَةُ
التَّوْبَةِ: ٧٣، سُورَةُ التَّحْرِيمِ: ٩]

“হে নবী! কাফৰি আৰু মুনাফকিসকলৰ বৰ্বুদ্ধে
জহাদ কৰা আৰু সহিতৰ প্ৰতি কঠোৰ হোৱা।” -
(আত-তাওবা: ৭৩)

কোমলতাৰ ঠাইত কঠোৰতা হৈছে নৰ্বুদ্ধতা;
আৰু কঠোৰতাৰ স্থানত কোমলতা হ’ল
দুৰ্বলতাৰ পৰিচায়ক আৰু এক ধৰণৰ শৈথিল্য
প্ৰদৰ্শন। কবিয়ে কৈছে:

إذا قيل حلم قل فالحلم موضع وحلم الفتى في غير موضعه
جهل

কোৱা হয় সহিষ্ণুতাৰ কথা যতেয়া, কোৱা,
নৰ্বিধাৰতি ঠাই আছে ইয়াৰ

যুৱকৰ ঠাইবহীন সহিষ্ণুতা প্ৰকাশ, কৰে
মুৰ্খতাৰ প্ৰচাৰ।

* * *

ষষ্ঠ মাছআলা: অৰ্থনীতি

আল-কোৰআনে অৰ্থব্যৱস্থাৰ সৈ
মূলনীতিসমূহ সুস্পষ্টভাৱে বৰ্ণনা কৰি দিছে, যা
নীতিমালাৰ দৰ্শিত অৰ্থনীতিৰ সকলো শাখা-
প্ৰশাখা ধাৰতি। ইয়াৰ ব্যাখ্যা এই য়ে,

অৰ্থনীতিৰি সকলো বিষয় দুটা মূলনীতিৰি ফালে
প্ৰত্যাবৰ্তন কৰে:

প্ৰথম: সম্পদ উপাৰ্জনৰ ক্ৰমেৰত উত্তম
দৃষ্টিভিঙি;

দ্বিতীয়: সম্পদ ব্যয় বা খৰচ কৰা ঠাইসমূহত
সয়ো ব্যয় কৰাৰ ক্ৰমেৰত উত্তম দৃষ্টিভিঙি।

এতকে লক্ষ্য কৰক, কনেকেই আল্লাহ
তা‘আলাই তেওঁৰ কতিবত ব্যক্তিব আৰু
দ্বীনৰ লগত সামঞ্জস্যশীল বিভিন্ন উপায় আৰু
উপকৰণৰ মাধ্যমত সম্পদ উপাৰ্জনৰ
পদ্ধতিসমূহ স্পষ্টভাৱে বৰ্ণনা কৰিছে আৰু এই
ক্ৰমেৰত সঠিক পথ আলোকপাত কৰিছে।
আল্লাহ তা‘আলাই কৈছে:

(فَإِذَا فُضِّيتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ
اللَّهِ وَادْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠﴾ [سُورَةُ الْجُمُعَةِ:

[١٠

“এতকে ছালাত সমাপ্ত হ’লে তোমালোকে
পৃথিবীত প্ৰসাৰতি হৈ যোৱা আৰু আল্লাহৰ
অনুগ্ৰহ সন্ধান কৰা লগতে আল্লাহক বহুি বহুি
স্মৰণ কৰা, যাতো তোমালোকে সফলতা অৰ্জন
কৰবি পাৰা।” — (আল-জুমু‘আ: ১০)

আল্লাহ তা‘আলাই আৰু কহে:

﴿وَأَخْرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ﴾
[سُورَةُ الْمَزْمَلِ: ٢٠]

“আৰু কোনোবাই আল্লাহৰ অনুগ্ৰহ সন্ধানত
দশেভ্ৰমণ কৰি।” — (আল-মুঝাম্মলি: ২০)

আল্লাহ তা‘আলাই আৰু কহে:

﴿لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ﴾ [سُورَةُ الْبَقَرَةِ:
[١٩٨]

“তোমালোকৰ প্ৰতাপিলকৰ অনুগ্ৰহ সন্ধান
কৰাত তোমালোকৰ কোনো পাপ নাই।” - (আল-বাকাৰা: ১৯৮)

আল্লাহ তা‘আলাই আৰু কহে:

﴿إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِّنكُمْ﴾ [سُورَةُ النَّسَاءِ: ২৯]

“কিন্তু তোমালোকৰ পৰস্পৰৰ সন্তুষ্টৰি
ভিত্তিতি ব্যৱসায় কৰা বধৈ।” - (আন-নছিা: ২৯)

আল্লাহ তা‘আলাই আৰু কহে:

﴿وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا﴾ [سُورَةُ الْبَقَرَةِ: ২৭৫]

“অথচ আল্লাহে ব্যৱসায় হালাল কৰিছে আৰু
সুতক হাৰাম কৰিছে।” - (আল-বাকাৰা: ২৭৫)

আল্লাহ তা‘আলাই আৰু কহে:

﴿ فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا ﴾ [سُورَةُ الْأَنْفَالِ: ٦٩]

“যুদ্ধত তোমালোক যি লাভ কৰিছা, সযো বধৈ আৰু উত্তম বুলি ভোগ কৰা।” - (আল-আনফাল: ৬৯)

এই প্ৰসঙ্গত ইয়াৰ বাহিৰেও আৰু আয়াত আছে।

আৰু লক্ষ্য কৰক, তেওঁ কনেকেই ব্যয়ৰ ক্ষত্ৰত মতিব্যয়তিৰ নৰ্দ্দশে দিছে; তেওঁ কহে:

﴿ وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسِطِ ﴾
[سُورَةُ الْإِسْرَاءِ: ٢٩]

“তুমি তোমাৰ হাতক তোমাৰ কান্ধত আৰুদ্ব কৰি নাৰাখবি আৰু তাক সম্পূৰ্ণভাৱে প্ৰসাৰতিও নকৰবি।” - (আল-ইছৰা: ২৯)

তেওঁ আৰু কহে:

﴿ وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ﴾
[سُورَةُ الْفِرْقَانِ: ٦٧]

“আৰু যতেয়া সহিত ব্যয় কৰে, ততেয়া অপব্যয় নকৰে, কৃপণতাও নকৰে; বৰং সহিত আছে এই

দুটাৰ মাজৰ মধ্যম পন্থাতা” — (আল-ফুবকান:
৬৭) তওঁ আৰু কহে:

(وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ ۗ قُلِ الْعَفْوَ) [سُورَةُ الْبَقَرَةِ: ২১৭]

“আৰু সহিত তোমাক সোধে, সহিত কি ব্যয়
কৰবি? কোৱা, যাটো প্ৰয়োজনৰ অতিৰিক্তি।”

- (আল-বাকৰা: ২১৯)

আৰু লক্ষ্য কৰক, যাি ঠাইত ব্যয় কৰা বধৈ নহয়,
সহৈ ঠাইত ব্যয় কৰবিলৈ তওঁ কনেকৈ নষিধে
কৰছে; তওঁ কহে:

(فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ) [سُورَةُ
الْأَنْفَالِ: ৩৬]

“সহিত ধন-সম্পদ ব্যয় কৰিয়েই থাকবি;
অৱশ্যেত ই সহিতৰ অনুতাপৰ কাৰণ হ’ব; তাৰ
পছিত সহিত পৰাভূত হ’বা” - (আল-আনফাল:
৩৬)

সপ্তম মাছআলা: ৰাজনীতি

আল-কোৰআনে ৰাজনীতিৰ মূলনীতি আৰু
নদিৰ্শনসমূহ বশিদভাৱে বৰ্ণনা কৰি দিছে আৰু
পদ্ধতিসমূহ সুস্পষ্ট কৰিছে। ইয়াৰ ব্যাখ্যা হৈছে

যে, **ৰাজনীতি দুই ভাগত বিভক্ত:** বৈদেশিক
ৰাজনীতি আৰু অভ্যন্তৰীণ ৰাজনীতি।

o বৈদেশিক ৰাজনীতি: ইয়াৰ পৰিধি দুটা মূলনীতিৰ
ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত:

এক: শত্ৰু দমন কৰা আৰু ইয়াৰ ধ্বংস সাধনত
পৰিপূৰ্ণ শক্তি সঞ্চেয় কৰা। এই মূলনীতিৰ
বিশয়ে আল্লাহ তা‘আলাই কৈছে:

﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهَبُونَ بِهِ
عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ﴾ [سُورَةُ الْأَنْفَالِ: ٦٠]

“তোমালাকো সহিতৰ লগত মোকাবলাৰ বাবে
যথাসাধ্য শক্তি আৰু ঘোঁৰা-বাহিনী প্ৰস্তুত
ৰাখবি, যাতো ইয়াৰ দ্বাৰা তোমালাকো
আল্লাহৰ শত্ৰু আৰু তোমালাকোৰ শত্ৰুক
সন্ত্ৰস্ত কৰি পাৰা।” - (**আল-আনফাল: ৬০**)

দুই: এই শক্তিক কেন্দ্ৰ কৰি পৰিপূৰ্ণ আৰু
নৰিভজোল ঐক্য গঢ়ি তোলা। এই বিশয়ে আল্লাহ
তা‘আলাই কৈছে:

﴿وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا﴾ [سُورَةُ آلِ عِمْرَانَ:
[١٠٣]

“তোমালোক সৰ্বলোকৰে সমবতেভাৰে আল্লাহৰ
ৰছী দৃঢ়ভাৰে খামুচা ধৰা আৰু পৰস্পৰ বচিছনি
নহ’বা।” - (আলো ইমৰান: ১০৩)

আল্লাহ তা‘আলাই আৰু কহে:

﴿ وَلَا تَنْزَعُوا فِتْنَتَكُمْ وَأْتُوا بِبَيِّنَاتٍ مِّنْ لَّدُنْكُمْ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُرْتَابِينَ ﴾ [سُورَةُ الْأَنْفَالِ: ৬৬]

“ আৰু পৰস্পৰে ববিদ নকৰবি, এনে কৰিলে
তোমালোকৰ সাহস গুচি যাব আৰু তোমালোকৰ
শক্তি বলিপ্ত হ’বা।” - (আল-আনফাল: ৪৬)

আৰু এই ৰাজনৈকি প্ৰয়োজনত সন্ধি আৰু
চুক্তি কৰা আৰু প্ৰয়োজনত সেইবোৰ সন্ধি-
চুক্তি বাতলি কৰি দিয়া ইত্যাদি বিষয়ত আল-
কোৰআনে স্পষ্ট ব্যাখ্যাসহ বক্তব্য দাঙি
ধৰিছে; আল্লাহ তা‘আলাই কহে:

﴿ فَاتِمُوا إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَىٰ مُدَّتِهِمْ ﴾ [سُورَةُ التَّوْبَةِ: ৬]

“সহিতৰ লগত নৰিদিষ্ট ময়াদ পৰ্যন্ত চুক্তি
পূৰ্ণ কৰবি।” - (আত-তাওবা: ৪) আল্লাহ
তা‘আলাই আৰু কহে:

﴿ فَمَا اسْتَقِيمُوا لَكُمْ فَأَسْتَقِيمُوا لَهُمْ ﴾ [سُورَةُ التَّوْبَةِ: ৭]

“যতেয়া লকৈ সহিত তোমালোকৰ চুক্তি
স্থিৰ থাকবি, ততেয়া লকৈ তোমালোকও

সহিতৰ চুক্ততি স্থৰি থাকৰি।” - (আত-তাওবা: ৭)

আল্লাহ তা‘আলাই আৰু কহে:

﴿وَأِمَّا تَخَافَنَّ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةً فَأَنْبِذْ إِلَيْهِمْ عَلَى سَوَاءٍ﴾ [سُورَةُ
الأنفال: ৫৮]

“যদি তুমি কোনো সম্প্ৰদায়ৰ চুক্তি ভঙাৰ আশংকা কৰা, তেন্তে তুমি সহিতৰ চুক্তি সহিতৰ প্ৰতি প্ৰকাশ্যভাৱে নক্ৰিপে কৰবি।” - (আল-আনফাল: ৫৮)

আল্লাহ তা‘আলাই আৰু কহে:

﴿وَأَذِّنْ مِنْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ﴾ [سُورَةُ التَّوْبَةِ: ৩]

“মহান হজ্জৰ দিনা আল্লাহ আৰু তেওঁৰ ৰাছুলৰ ফালৰ পৰা মানুহৰ প্ৰতি ঘোষণা হ’ল এই যে, নিশ্চয় মুশ্বৰকিসকলৰ বিষয়ে আল্লাহ আৰু তেওঁৰ ৰাছুল দায়মুক্ত।” - (আত-তাওবা: ৩)

ইয়াৰ বাহিৰেও তেওঁ সহিতৰ (শত্ৰুসকলৰ)

ষড়যন্ত্ৰ আৰু সুযোগ-গ্ৰহণৰ পৰা সতৰ্কতা অৱলম্বন আৰু মুক্ত থকাৰ নৰিদ্শে দিছে;

আল্লাহ তা‘আলাই কহে:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ﴾ [سُورَةُ النِّسَاءِ: ٧١]

“হে মুমিনসকল! তোমালোক সতৰ্কতা
অৱলম্বন কৰা।” - (আন-নছা: ৭১) আল্লাহ
তা‘আলাই আৰু কৈছে:

﴿وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ
أَسْلِحَتِكُمْ﴾ [سُورَةُ النِّسَاءِ: ১০২]

“আৰু সহিত যেনে সতৰ্ক আৰু সশস্ত্ৰ থাকে।
কাফৰিসকলে কামনা কৰে যে, যাতো তোমালোক
তোমালোকৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰৰ প্ৰতি অসতৰ্ক
হোৱা।” - (আন-নছা: ১০২)

এনকোৱা আৰু বহুতো আয়াত আছে।

o অভ্যন্তৰীণ ৰাজনীতি:

এই ৰাজনীতিৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য হৈছে
সমাজৰ অভ্যন্তৰত শান্তি আৰু নৰিাপত্তা
সম্প্ৰসাৰণ কৰা, যুলুম-নৰিযাতন প্ৰতিৰোধ
কৰা আৰু প্ৰত্যেকৰ ওচৰত সহিতৰ অধিকাৰ
পোঁছাই দিয়া।

ছয়টা প্ৰধান উপাদানৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি
অভ্যন্তৰীণ ৰাজনীতি পৰিচালিত হয়:

প্ৰথম: দ্বীন: দ্বীন ৰক্ষাৰ্থে চৰয়িত্তে বহুতো
বধি-বধিান লৈ আহিছে; এই বাবেই নবী
চাল্লাল্লাহু আলাইহি অছাল্লামে কৰ্ছে:

«من بدل دينه فاقتلوه».

“যি ব্যক্তি নিজৰ দ্বীন পৰিষ্কাৰ কৰি, তাক
হত্যা কৰা”।[৭]

ইয়াৰ মাধ্যমত দ্বীন পৰিষ্কাৰ আৰু বনিষ্ট
কৰাৰ পৰা ৰক্ষাৰ বাবে পৰিপূৰ্ণ প্ৰতিৰোধ
ব্যৱস্থা আছে।

দ্বিতীয়: জীৱন: জীৱন ৰক্ষা আৰু ইয়াৰ
নৰিপত্তা বধিানত আল্লাহ তা‘আলাই আল-
কোৰআনুল কাৰীমত কচিচৰ[৮] বধিান
প্ৰতিষ্কাৰ কৰিছে; তেওঁ কৰ্ছে:

{وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ} [سُورَةُ الْبَقَرَةِ: ১৭৭]

“কচিচৰ মাজত তোমাৰোকৰ বাবে জীৱন
আছে” - (আল-বাক্বাৰা: ১৭৯) তেওঁ আৰু কৰ্ছে:

{كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ} [سُورَةُ الْبَقَرَةِ: ১৭৮]

“নহিতসকলৰ বিষয়ে তোমাৰোকৰ বাবে কচিচৰ
বধিান দিয়া হৈছে” - (আল-বাক্বাৰা: ১৭৮)

তওঁ আৰু কহে:

﴿ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطٰنًا ﴾ [سُورَةُ
الإِسْرَاءِ: ٣٣]

“আৰু কোনোবাই অন্যায়ভাৱে নহিত হ’লে তাৰ
উত্তৰাধিকাৰীক আমি সয়ো প্ৰতিকাৰৰ অধিকাৰ
দাছোঁ। ...” - (আল-ইছৰা: ৩৩)

তৃতীয়: ববিকে-বুদ্ধি: আল-কোৰআনৰ মাজত
মানুহৰ ববিকে-বুদ্ধিকি বক্ষণাবক্ষণৰ বাবে
বক্তব্য আহছে; আল্লাহ তা‘আলাই কহে:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلٰمُ
رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطٰنِ فَأَجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۙ ﴾ [سُورَةُ
المائدة: ٩٠]

“হে মুমিনসকল! মদ, জুৱা, মূৰ্ত্তিপূজাৰ বদৌত
বলি দিয়া আৰু ভাগ্য নৰিণায়ক তীৰ ঘৃণ্য বস্তু,
চয়তানৰ কাম। এতকে তমোলোকে ইয়াক বৰ্জন
কৰা— যাতো তোলোকে সাফল্যমণ্ডতি হ’ব
পাৰা।” - (আল-মায়দা: ৯০)

আৰু হাদিছিত আহছে:

«كل مسكر حرام وما أسكر كثيره فقليله حرام».

“প্ৰত্যেকে নচিা জাতীয় বস্তুৰে হাৰাম; আৰু যাি বস্তুত নচিা হয় সযো বছেি হওঁক বা কম হওঁক সেইটো হাৰাম।”[৯]

ববিকে-বুদ্ধকি সঠকিভাৰে ষক্ৰণাবক্ৰণৰ বাবহে চৰয়িত। মাদক দ্ৰব্য সৰেনকাৰীৰ বাব। ‘হদ’ তথা নৰ্দিষ্টি শাস্তৰি আৰশ্যকীয় ব্যৱস্থা কৰছি।

চতুৰ্থ: বংশ: বংশক সঠকিভাৰে ষক্ৰণাবক্ৰণৰ বাব। আল্লাহ তা‘আলাই যনি-ব্যভচিাৰৰ দৰে অপৰাধৰ নৰ্দিষ্টি শাস্তৰি বা ‘হদ’ৰ বধিান কৰছি।

আল্লাহ তা‘আলাই কহে:

﴿الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ﴾ الْآيَةُ
[سُورَةُ النُّورِ: ٢]

“ব্যভচিাৰণী আৰু ব্যভচিাৰী— সহিত প্ৰত্যেকেকে এশ টাকৈ বতেৰাঘাত কৰবি।” - (আন-নূৰ: ২)

পঞ্জম: মান-সন্মান: মান-সন্মান

ষক্ৰণাবক্ৰণৰ নশ্চয়তা বধিানৰ বাব। আল্লাহ তা‘আলাই অপবাদ প্ৰদানকাৰীৰ বাব। আশটিকৈ বতেৰাঘাতৰ শাস্তৰি বধিান কৰছি। তওঁ কহে:

﴿ وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَنِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴾ [سُورَةُ النُّورِ: ٤]

“আৰু যসিকলে সচ্চৰিত্ৰা নাৰীৰ প্ৰতি অপবাদ আৰোপ কৰে, তাৰ পছিত চাৰজন সাক্ষী উপস্থতি কৰবি নোৱাৰে, সহিতক আশীটাকৈ বতেৰাঘাত কৰবি আৰু কতেয়াও সহিতৰ সাক্ষ্য গ্ৰহণ নকৰবি; ইহঁতহে ফাছকি।” - (আন-নূৰ: ৪)

ষষ্ঠ: ধন-সম্পদ: ধন-সম্পদ ৰক্ষণাবেক্ষণৰ নিশ্চয়তা বধিানৰ বাবে আল্লাহ তা‘আলাই চোৰৰ হাত কটাৰ শাস্তিৰ বধিান কৰছি। তেওঁ কছে:

﴿ وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴾ [سُورَةُ الْمَائِدَةِ: ٣٨]

“চোৰ পুৰুষহে হওঁক বা নাৰীয়েহে হওঁক, সহিতৰ হাত কাটি দিয়া; এইটো সহিতৰ কৃতকৰ্মৰ ফল আৰু আল্লাহৰ তৰফৰ পৰা দৃষ্টান্তমূলক শাস্তি; আৰু আল্লাহ পৰাক্ৰমশালী, প্ৰজ্ঞাময়।” - (আল-মায়দা: ৩৮)

এতকে এই কথা সুস্পষ্ট হৈ গ’ল যে, সমাজৰ অভ্যন্তৰীণ আৰু বৈদেশিক সকলো স্বাৰ্থ

ৰক্ষাৰ বাবে আল-কোৰআনৰ অনুসৰণ
কৰাটোৱে যথেষ্ট।

* * *

অষ্টম মাছআলা: মুছলমিসকলৰ ওপৰত কাফৰিসকলৰ প্ৰভাৱ বসিতাৰ

ৰাছুলুল্লাহ চাল্লাল্লাহু আলাইহি অছাল্লাম
তওঁৰ ছাহাবীসকলৰ মাজত উপস্থিতি থকাৰ
সময়তহে এই বিষয়টো তওঁলোকৰ ওচৰত
জটিলি বুলি ধাৰণা হৈছিল। আল্লাহ তা‘আলাই
নজিহে তওঁৰ কতিবৰ মাজত এই বিষয়ে আচমানী
ফতোৱা দিয়ে, যাৰ দ্বাৰা এই সমস্যাটো দূৰ হৈ
যায়। ঘটনাটো হৈছে, যতেয়া অহুদৰ যুদ্ধৰ দিনা
মুছলমিসকল বপিব্ৰয়ৰ চকাৰ হৈছিল, ততেয়া
তওঁলোক এই জটিলিতাৰ সন্মুখীন হৈছিল আৰু
তওঁলোকে কৈছিল: কেনেকৈ মুশ্বৰকিসকলক
আমাৰ উদ্দেশ্যে ঘূৰাই দিয়া হ’ল আৰু আমাৰ
ওপৰত সহিতক প্ৰভাৱশালী কৰা হ’ল, অথচ
আমাৰ হকৰ (সত্যৰ) ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিতি আছে।
আৰু সহিত বাতলিৰ (অসত্যৰ) ওপৰত
প্ৰতিষ্ঠিতি? ততেয়া আল্লাহ তা‘আলাই
নমিনোকত বাণীৰ দ্বাৰা এই বিষয়ে [১০]
তওঁলোকক ফতোৱা দিয়ে:

(أَوْلَمَّا أَصَبْتُمْ مُمْسِيَةً قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَهَا فُتِمَّ أَنَّى هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ
عِنْدِ أَنْفُسِكُمْ) [سُورَةُ آلِ عِمْرَانَ: ١٦٥]

“কি কথা! যতেয়া তোমালোকৰ ওপৰত মুচবিত
আহলি, ততেয়া তোমালোকে কলা: ‘এইটো ক’ৰ
পৰা আহলি?’ অথচ তোমালোকে দ্বগিণ বপিদ
ঘটয়াইছলি। কোৱা, ‘এইটো তোমালোকৰ
নজিৰ কাৰণহে আহছি।’” - (আলে ইমৰান: ১৬৫)

আৰু তেওঁৰ এই বাণী য: “এইটো তোমালোকৰ
নজিৰ কাৰণহে আহছি।” –এই কথাক
সুস্পষ্টভাৱে ব্যাখ্যা কৰা দছি। তেওঁৰ
নমিনোক্ত বাণীয়ে:

(وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ إِذْ تَحُسُونَهُمْ بِأَذْنِهِ حَتَّى إِذَا فَشِلْتُمْ
وَتَنَزَّ عَنَّمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِّنْ بَعْدِ مَا أَرْكُم مَّا تُحِبُّونَ مِنْكُمْ
مَّن يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَّن يُرِيدُ الْآخِرَةَ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ
لِيُبَيِّنَ لَكُمْ) [سُورَةُ آلِ عِمْرَانَ: ١٥٢]

“আল্লাহে তোমালোকৰ লগত তেওঁৰ
প্ৰতশ্বিৰুতা পূৰ্ণ কৰছিলি যতেয়া তোমালোকে
আল্লাহৰ অনুমতক্ৰমে সহিতক বনিশ কৰছিলি,
কনিত্তু যতেয়া তোমালোকে সাহস হৰেৱালা আৰু
নৰিদ্শে সম্বন্ধে মতভদে সৃষ্টি কৰলি আৰু যা
তোমালোকে ভালপোৱা সয়ো তোমালোকক
দখুৱাৰ পছিত তোমালোকে অবাধ্য হ’লা।

তোমালোকৰ কছিমানে পাৰ্থৱী সম্পদৰ
অভিলাষী আছিলি আৰু কছিমানে আখৰিতৰ। তাৰ
পছিত তেওঁ পৰীক্ষা কৰাৰ বাবে তোমালোকক
সহিতৰ পৰা উভতাই দলি।” - (আলো ইমৰান:
১৫২)

এতকে তেওঁ এই আচমানী ফতোৱাৰ মাজত
বৰ্ণনা কৰিছে যে, সহিতৰ ওপৰত কাফৰিসকলৰ
কৰ্তৃত্ব বা প্ৰভাৱৰ কাৰণ তেওঁলোক নজিৰহেই
সৃষ্টি; আৰু সয়ো হৈছে তেওঁলোকৰ ব্যৰ্থতা,
নৰিদ্দশে পালনত মতভিন্ৰিতা, তেওঁলোকৰ
একাংশৰে ৰাছুলৰ অবাধ্যতা আৰু দুনিয়াৰ প্ৰতি
তেওঁলোকৰ আগ্ৰহ আৰু উদ্দীপনা। কাৰণ,
তীৰন্দাজ বাহিনী পাহাড়ৰ ওপৰত অৱস্থান কৰি
কাফৰিসকলক মুছলমিসকলৰ পছিফালৰ পৰা
আহি আক্ৰমণ কৰাৰ পৰা বৰিত ৰাখিছিলি; কনিতু
যুদ্ধৰ প্ৰথম অৱস্থাত মুশ্বৰকিসকলৰ
পৰাজয়ৰ সময়ত তেওঁলোকে গনীমতৰ মালৰ
প্ৰতি আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰিলি। এনকেই
তেওঁলোকে পাৰ্থৱী সম্পদৰ প্ৰতি আকৃষ্ট হৈ
সয়ো অৰ্জনৰ বাবে ৰাছুল চাল্লাল্লাহু আলাইহি
অছাল্লামৰ নৰিদ্দশেক উপক্ৰেমা কৰিছিলি।[১১]

* * *

নৱম মাছআলা: মুছলমিসকলৰ দুৰ্বলতা আৰু কাফৰিসকলৰ তুলনাত সহিতৰ সংখ্যা আৰু প্ৰস্তুতিৰ প্ৰসঙগত

আল্লাহ তা‘আলাই তেওঁৰ কতিবত এই সমস্যাৰ
প্ৰতিকিৰ সুস্পষ্টভাৱে ব্যাখ্যা কৰছি। তেওঁ
বৰ্ণনা কৰছি যে, তেওঁ যদি তেওঁৰ বান্দাসকলৰ
অন্তৰৰ যথাযথ আন্তৰিকতা আৰু একনশ্ঠতাৰ
বশিয়ৱে অৱগত হয়, তেন্তে এই ইখলাছ তথা
একনশ্ঠতাৰ ফলত সহিতত সহিততকৈ
শক্তিশালীসকলৰ ওপৰত কৰ্তৃত্ব বসিতাৰ আৰু
বজিয় লাভ কৰবি পাৰবি। এই বাবহে যতেয়া
আল্লাহ তা‘আলাই ‘বাই‘আতে ৰজিৱান’ৰ
সদস্যসকলৰ যথাযথ ইখলাছ তথা একনশ্ঠতাৰ
বশিয়ৱে অৱগত হ’ল আৰু তেওঁলোকৰ
আন্তৰিকতা আৰু একনশ্ঠতাক তেওঁৰ
নমিনোকত বাণীৰ মাজত উচ্চ মৰ্যদা দান
কৰিলে:

﴿لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ
مَا فِي قُلُوبِهِمْ﴾ [سُورَةُ الْفَتْحِ: ١٨]

“আল্লাহে মুমিনসকলৰ ওপৰত সন্তুষ্ট হ’ল
যতেয়া তেওঁলোকে গছৰ তলত তোমাৰ ওচৰত
বাই‘আত গ্ৰহণ কৰিলে, সহিতৰ অন্তৰত যাঁ

আছিলি সয়ো তওঁ অৱগত আছিলি” - (আল-ফাতহ: ১৮)

ততৈয়া তওঁ পৰষিকাব কৰলি য়ে, এই ইখলাছ তথা একনষিঠতাৰ ফলত তওঁ সহিতক এনে বযিয়ৰ ওপৰত ক্ৰমতাবান কৰলি, যি বযিয়ে সহিতৰ শক্তি-সামৰ্থ নাছিলি। তওঁ কৰ্ছে:

﴿ وَأُخْرَىٰ لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا ﴾ [سُورَةُ الْفَتْحِ: ٢١]

“আৰু আছে, যটিো এতয়িাও তোমালোকৰ অধিকাৰত অহা নাই, সেইটো আল্লাহে বশ্ৰ্টন কৰি ৰাখিছে। ” - (আল-ফাতহ: ২১)

ইয়াত তওঁ স্পষ্টিভাৱে কই দৰ্ছি য়ে, সেইটো সহিতৰ অধিকাৰত নাছিলি; তৰেই সেইটো বশ্ৰ্টন কৰি ৰাখিছিলি, তাৰ পছিত তওঁ সহিতৰ ইখলাছ তথা একনষিঠতাৰ বযিয়টো জনাৰ বাবে তওঁ সহিতক ইয়াৰ ওপৰত ক্ৰমতাবান কৰিছে আৰু সহিতৰ বাবে সেইটো গনীমত হ্ৰিচাপে দান কৰিছে।

আৰু এই বাবেই যতৈয়া কাফৰিসকল আহযাবৰ যুদ্ধ তথা বহুজাতকি বাহনীৰ যুদ্ধৰ সময়ত মুছলমি সম্প্ৰদায়ক ডাঙৰ সামৰকি অৱৰোধ

কৰছিলি, যতিো আল্লাহ তা‘আলাৰ নমিনোক্ত
বাণীৰ মাজত উল্লেখ কৰা হৈছে:

﴿ إِذْ جَاءُوكُم مِّن فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ
وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونَا ۝ ١٠ هُنَالِكَ ابْتُلِيَ
الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا ۝ ١١ ﴾ [سُورَةُ الْأَحْزَابِ: ١٠ -
[١١] -

“যতেয়া সহিত তোমালোকৰ বৰিদ্ধে সমাগত
হৈছিলি তোমালোকৰ ওপৰৰ ফালৰ পৰা আৰু
তলৰ পৰা, আৰু যতেয়া তোমালোকৰ চকু
বসিফোৰতি হৈছিলি, তোমালোকৰ প্ৰাণ
কণ্ঠাগত হৈছিলি আৰু তোমালোকে আল্লাহ
সম্পৰ্কে নানাবিধি ধাৰণা পোষণ কৰছিলি;
ততেয়া মুমিনসকল পৰীক্ষতি হৈছিলি আৰু সহিত
ভীষণভাৱে প্ৰকম্পতি হৈছিলি।” - (আল-আহযাব:
১০ - ১১)

ততেয়া এই দুৰ্বলতা আৰু সামৰিক অৱবোধৰ
প্ৰতিষেধক আছিলি আল্লাহৰ প্ৰতি ইখলাছ
(একনিষ্ঠতা) আৰু তওঁৰ প্ৰতি শক্তিশালী
ঈমান। আল্লাহ তা‘আলাই কৰে:

﴿ وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ
وَصدقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ۝ ٢٢ ﴾ [سُورَةُ
الْأَحْزَابِ: ٢٢]

“মুমিনসকলে যতেয়া সন্মলিতি বাহনীক দখো পালে, ততেয়া সহিত কই উঠলি, ‘এয়াতো দখেছো। সেইটোৱেই, আল্লাহ আৰু তেওঁৰ ৰাছুলে যটিোৰ প্ৰতিশ্ৰুতি আমাক দছিলি আৰু আল্লাহ আৰু তেওঁৰ ৰাছুলে সচাঁই কছিলি।’ ইয়াত সহিতৰ ঈমান আৰু আনুগত্য বৃদ্ধি পালো।” - ([আল-আহযাব: ২২](#))।

এই ইখলাছ তথা একনশ্ৰুতাৰ ফলাফল আল্লাহ তা‘আলাই তেওঁৰ নমিনোকত বক্তব্যৰ মাজত উল্লেখ কৰিছে:

﴿وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغِيظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا وَكَفَى اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا ۚ ۲۵ وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَهَرُوا مِنْهُمْ مِنْ أَهْلِ الْكُتَيْبِ مِنْ صَيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا ۚ ۲۶ وَأَوْرَثَكُمْ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضًا لَمْ تَطُوهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ۚ﴾ [سُورَةُ الْأَحْزَابِ: ۲۵ - ۲۷]

“আল্লাহে কাফৰিসকলক ক্ৰুদ্ধাৰস্থাত উভতাই দলি, সহিত কনো কল্যাণ লাভ কৰা নাই। যুদ্ধত মুমিনসকলৰ বাবে আল্লাহেই যথেষ্ট; আল্লাহ সৰ্বশক্তিমিন, প্ৰবল পৰাক্ৰমশালী। কতিবীসকলৰ মাজত যসিকলে সহিতক সহায় কৰছিলি, সহিতক তেওঁ সহিতৰ দুৰ্গৰ পৰা নমাই দলি আৰু সহিতৰ অন্তৰত ভীতি সঞ্চার কৰলি;

তোমালাকোকে সহিতৰ কছিমানক হত্যা কৰাছা
আৰু কছিমানক কৰাছা বন্দী। তেওঁ
তোমালাকোক অধিকাৰী কৰলি। সহিতৰ ভূমি,
ঘৰ-বাৰী আৰু ধন-সম্পদৰ আৰু এনকোৱা ভূমি
য'ত তোমালাকোকে এতিয়াও পদাৰ্পন কৰা নাই।
আল্লাহ সৰ্ববশিয়। সৰ্বশক্তিমিন।” - (আল-
আহযাব: ২৫-২৭)

আল্লাহ তা‘আলাই এই সহায় এনকোৱা এটা
বাহিনীৰ দ্বাৰা কৰাছা, যটিো সহিতৰ ধাৰণাত
নাছিলি: সয়ো হছে। ফৰিসিতা আৰু বকিস্বব্ধ বতাহ;
আল্লাহ তা‘আলাই কছে:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ
فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا لَّمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرًا ۙ ﴾ [سُورَةُ الْأَحْزَابِ: ٩]

“হে মুমিনসকল! তোমালাকোকে তোমালাকোকৰ
প্ৰতি আল্লাহৰ অনুগ্ৰহৰ কথা স্মৰণ কৰা,
যতিয়া শত্ৰুবাহিনীয়ে তোমালাকোকৰ বৰিুদ্ধে
সমাগত হছিলি আৰু আমি সহিতৰ বৰিুদ্ধে প্ৰৰেণ
কৰাছিলি। বকিস্বব্ধ বতাহ আৰু এটা বাহিনী
যটিো তোমালাকোকে দেখা নাই।” - (আল-
আহযাব: ৯)

আৰু এই বাবহেই দ্বীন ইছলামৰ বশিদ্ধতাৰ
 প্ৰমাণৰ অন্যতম এই যে, ইয়াক খামুৰ্চা ধৰা
 সংখ্যালঘুৰ দুৰ্বল দলে সংখ্যাগৰিষ্ঠ শক্তিশালী
 কাফৰিৰ দলক পৰাজতি কৰে। আল-কোৰআনৰ
 ভাষাত কোৱা হৈছে:

﴿ كَمْ مِّن فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴾
 [سُورَةُ الْبَقَرَةِ: ٢٤٩]

“আল্লাহৰ আদেশত কমিন ক্ৰুদ্ৰ দলে কমিন
 যে বৃহৎ দলক পৰাজতি কৰিছে! আৰু আল্লাহ
 ধৰ্ম্মশীলসকলৰ লগত আছে।” - (আল-বাকাৰা:
 ২৪৯)

আৰু এই বাবহেই আল্লাহ তা‘আলাই বদৰৰ দনিক
 নদিৰ্শন (آية), দলি-প্ৰমাণ (بينه) আৰু সত্য-
 অসত্যৰ মীমাংসাকাৰী (فرقان) হিচাপে নামকৰণ
 কৰিছে; কয়িনো এয়া দ্বীন ইছলামৰ বশিদ্ধতাৰ
 প্ৰমাণ আৰু নদিৰ্শন। আল্লাহ তা‘আলাই কৈছে:

﴿ قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَا فِئَةٌ تُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأُخْرَى
 كَافِرَةٌ ﴾ [سُورَةُ آلِ عِمْرَانَ: ١٣]

“দুটা দলৰ পৰস্পৰ সন্মুখীন হোৱাৰ মাজত
 তোমালোকৰ বাবে অৱশ্য নদিৰ্শন আছে। এটা

দল আল্লাহৰ পথত যুদ্ধ কৰছিলি, আন এটা দল কাফৰি আছিলি।” - (আল-ইমৰান: ১৩)

এইটো আছিল বদৰ দৰিসৰ ঘটনা। আল্লাহ তা‘আলাই আৰু কহে:

﴿إِنْ كُنْتُمْ ءَامِنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أُنزَلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ
الَّتَقَى الْجَمْعَانِ﴾ [سُورَةُ الْأَنْفَالِ: ٤١]

“যদি তোমালোক আল্লাহৰ প্ৰতি ঈমান আনা আৰু ঈমান আনা সৈ বস্তুৰ ওপৰত, যিটো আমাৰ মীমাংসাৰ দিনা আমাৰ বান্দাৰ প্ৰতি অৱতীৰ্ণ কৰছিলি, যদি নি দুই দল পৰস্পৰ সন্মুখীন হৈছিলি।” - (আল-আনফাল: ৪১)

এইটোও আছিল বদৰ দৰিসৰ ঘটনা। আল্লাহ তা‘আলাই আৰু কহে:

﴿لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ﴾ [سُورَةُ الْأَنْفَالِ: ٤٢]

“যাতে যিয়ে ধ্বংস হ’ব, সি যেনে সত্য স্পষ্ট প্ৰকাশৰ পছিত ধ্বংস হয়।” - (আল-আনফাল: ৪২)

কছুমান তাফছীৰবিদৰ বশিষ্ণেণ অনুযায়ী এইটোও আছিল বদৰ দৰিসৰ ঘটনা।

আবু এই কথাত কোনো সন্দেহে নাই যে, এটা সংখ্যালঘু দুৰ্বল কিন্তু ঈমান্দাৰ দল কৰ্তৃক এটা সংখ্যাগৰিষ্ঠ শক্তিশালী কাফৰি দলক পৰাজতি কৰাটো সৰৈ দুৰ্বল দলটো যে হ'ব (সত্যৰে) ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত আবু আল্লাহ তা'আলাই যে তাৰ সাহায্যকাৰী, তাৰেই স্পষ্ট প্ৰমাণ। যেনে তেওঁ বদৰ যুদ্ধৰ ঘটনা প্ৰসংগত কৈছে:

(وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ) [سُورَةُ آلِ عِمْرَانَ: ١٢٣]

“আবু বদৰৰ যুদ্ধত যতেনি তোমালোক হীনবল আছিলি আল্লাহে তোমালোকক সহায় কৰিছিলি।”
- (আলে ইমৰান: ১২৩)

তেওঁ আবু কৈছে:

(إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَأَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَثَبَّتُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا
سَأَلِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ) [سُورَةُ الْأَنْفَالِ:
[١٢]

“স্মৰণ কৰা, তোমাৰ প্ৰতিপালক
ফৰিস্তাসকলৰ প্ৰতি প্ৰত্যাদেশে কৰিলি, মই
তোমালোকৰ লগত আছো, এতকৈ
মুমিনসকলক অবচিলাতি ৰখা। যিসকলে কুফৰী

কৰে, মই সহিতৰ হৃদয়ত ভীতৰি সঞ্চার কৰমি
...।” - (আল-আনফাল: ১২)

আৰু আল্লাহ তা‘আলাই মুমিনসকলক সহায়
কৰাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দিছে। আৰু সহিতৰ গুণাৱলী
বৰ্ণনা কৰিছে। আৰু এইবোৰ গুণাৱলীৰ দ্বাৰা
সহিতক আনৰ পৰা পৃথক কৰিছে। তেওঁ কৈছে:

﴿وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ۝﴾ [سُورَةُ
الْحَجِّ: ٤٠]

“নশ্চয়ই আল্লাহে তাক সহায় কৰে, যিয়ে তেওঁক
সহায় কৰে। নশ্চয় আল্লাহ শক্তিমান,
পৰাক্ৰমশালী। ..” - (আল-হজ্জ: ৪০)

ইয়াৰ পছিতহে তেওঁ সহিতৰ গুণাৱলীৰ দ্বাৰা
সহিতক আনৰ পৰা পৃথক কৰিছে:

﴿الَّذِينَ إِن مَّكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ
وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَاللَّهُ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ۝﴾
[سُورَةُ الْحَجِّ: ٤١]

“.. আমি সহিতক পৃথকিত প্ৰতিষ্ঠিত কৰিলে
সহিতে ছালাত কায়মে কৰবি, যাকাত প্ৰদান
কৰবি আৰু সৎকামৰ নৰিদ্দশে দৰি আৰু
অসৎকামৰ পৰা নৰিদ্দশে কৰবি; আৰু সকলো

কৰ্মৰ পৰিণাম কৰেল আল্লাহৰ অধীনত। ” -
(আল-হজ্জ: ৪১)

আৰু আলোচ্য সামৰিকি অৱবোধৰ এই
প্ৰতিকাৰটোক আল্লাহ তা‘আলাই ছুৰা আল-
মুনাফক্বীনত অৰ্থনতৈকি অৱবোধৰ প্ৰতিকাৰ
হচিপাওে ইঙ্গতি দছি। তওঁ কছে:

﴿ هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلٰى مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتّٰى
يَنْفَضُّوا ﴾ [سُورَةُ الْمُنَافِقُونَ: ٧]

“সহিতই কয় য়ে, তোমালোকো আল্লাহৰ
ৰাছুলৰ সহচৰসকলৰ বাবে ব্যয় নকৰবি, যাতো
সহিত আঁতৰি যায়। ..” - (আল-মুনাফক্বীন: ৭)

যা কামটো মুনাফকিসকলে মুছলমিসকলৰ লগত
কৰবিলৈ ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰছিলি সয়ো নঃসন্দহে
আছিলি অৰ্থনতৈকি অৱবোধ। কনিতু আল্লাহ
তা‘আলাই এই ইঙ্গতি দছি য়ে, ইয়াৰ প্ৰতিকাৰ
হছে। তওঁৰ প্ৰতিমিজবুত ঈমান আৰু
পৰিপূৰ্ণভাৱে তওঁৰ প্ৰতি মুখাপকেষী হোৱা।
তওঁ কছে:

﴿ وَ لِلّٰهِ خَزَائِنُ السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ وَ لٰكِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ لَا يَفْقَهُوْنَ ۙ
[سُورَةُ الْمُنَافِقُونَ: ٧]

“..আকাশমণ্ডল আৰু পৃথৱীৰ ধন-ভাণ্ডাৰ কৰেল আল্লাহৰহে; কনিত্ত মুনাফকিসকলে সয়ো নুবুজো।”
- (আল-মুনাফকিন: ৭)

কাৰণ, আকাশমণ্ডল আৰু পৃথৱীৰ ধন-ভাণ্ডাৰ যাৰ হাতত আছে, তেওঁ তেওঁৰ ওচৰত আশ্বয় প্ৰাৰ্থনাকাৰী, তেওঁৰ অনুগত বান্দাক কতেয়াও উপক্ৰমা নকৰবি। আল্লাহ তাআলাই কৰ্ছে:

﴿ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ۚ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ﴾ [سُورَةُ الطَّلَاقِ: ٢ - ٣]

“যিয়ে আল্লাহৰ তাক্বৱা অৱলম্বন কৰবি, আল্লাহে তাৰ (উত্তৰণৰ) পথ উলিয়াই দবি; আৰু তাক তাৰ ধাৰণাতীত উৎসৰ পৰা জীৱিকা প্ৰদান কৰবি। যি ব্যক্তি আল্লাহৰ ওপৰত নৰিভৰ কৰে, তাৰ বাবে আল্লাহেই যথেষ্ট।” - (আত-তালাক: ২-৩)

আৰু তেওঁ এই বিষয়টো আৰু স্পষ্ট কৰি কৰ্ছে:

﴿ وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنْ شَاءَ ﴾ [التوبة: ٢٨]

“যদি তোমালোকে দাৰদিৰৰ আশংকা কৰা, তন্তে আল্লাহে ইচ্ছা কৰিলে তেওঁৰ নজি

কৰুণাত তোমালোকক অভাৱমুক্ত কৰবি।” -
(আত-তাওবা: ২৮)

* * *

দশম মাছআলা: সমাজৰ মাজত আন্তৰিক অনকৈযজনতি সমস্যা।

আল্লাহ তা‘আলাই ছুৰা হাশ্বৰত জ্ঞান-বুদ্ধিৰ
অভাৱক এই সমস্যাৰ কাৰণ হিচাপে বৰ্ণনা
কৰিছে। তেওঁ কৈছে:

(تَحْسَبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّىٰ)

“তোমাৰ ধাৰণা মতে সহিত ঐক্যবদ্ধ, কিন্তু
সহিতৰ মনৰ মিলি নাই। ..”

ইয়াৰ পছিতে আয়াতৰ বাকি অংশত মনৰ
অনকৈযৰ কাৰণ বৰ্ণনা কৰি কৈছে:

(ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ۙ) [سُورَةُ الْحَشْرِ: ١٤]

“.. এইটো এই বাবে যে, সহিত এটা নৰিবোধ
সম্প্ৰদায়।” -(আল-হাশ্বৰ:১৪)

আৰু এই জ্ঞান ও বুদ্ধিগিত দুৰ্বলতাজনতি
ৰোগৰ ঔষধ হ’ল অহীৰ পোহৰৰ অনুসৰণ কৰাৰ
মাধ্যমত নিজকে আলোকিত কৰা। কাৰণ, অহীয়ে

এনকোৱা কল্যাণৰ পথ দখোৱায়, যাঁ কৰেল জ্ঞান-
বুদ্ধিৰ মাধ্যমত অৰ্জন সম্ভৱ নহয়। আল্লাহ
তা‘আলাই কহে:

﴿ أَوْ مَنْ كَانَ مَيِّتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ
كَمَنْ مَثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِّنْهَا ﴾ [سُورَةُ الْأَنْعَامِ:
[۱۲۲]

“যা ব্ৰহ্মকৃত মৃত আছিল, পছিত আমি তাক জীৱতি
কৰিছোঁ। আৰু যাক আমি মানুহৰ মাজত চলা-ফুৰা
কৰিবলৈ নূৰ দিছোঁ, সেইজন ব্ৰহ্মকৃত এনে
ব্ৰহ্মকৃতৰ দৰে নকোঁ, যিয়ে অন্ধকাৰত আছে আৰু
সেই স্থানৰ পৰা সি ওলাব নোৱাৰে?” - (আল-
আন‘আম: ১২২)

তওঁ এই আয়াতৰ মাজত বৰ্ণনা কৰিছে যে, যাঁ
ব্ৰহ্মকৃত মৃত আছিল, ঈমানৰ নূৰে তাক জীৱতি
কৰিলে আৰু তাৰ চলাৰ পথক আলোকিত কৰিলে।

আল্লাহ তা‘আলাই আৰু কহে:

﴿ اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ﴾
[سُورَةُ الْبَقَرَةِ: ২৫৭]

“যসিকলে ঈমান আনে আল্লাহেই সিহঁতৰ
অভিভাৱক, তওঁ সিহঁতক অন্ধকাৰৰ পৰা

উলিয়াই পোহৰৰ ফালে লৈ যায়। ” - (আল-
বাকাৰা: ২৫৭) তেওঁ আৰু কৈছে:

﴿ أَفَمَنْ يَمْشِي مُكِبًّا عَلَىٰ وَجْهِهِ أَهْدَىٰ أَمَّنْ يَمْشِي سَوِيًّا عَلَىٰ
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۚ ﴾ [سُورَةُ الْمَلِكِ: ٢٢]

“যি ব্যক্তিনিত হৈ মুখৰ ওপৰত ভৰ দি খোজ
কাতে, সযিহে অধিক হৃদায়ত প্ৰাপ্ত, নে সযি
ব্যক্তি, যজিনে পোন হৈ সৰল পথত খোজ
কাতে?” - (আল-মুলক: ২২)

এই প্ৰসঙ্গত ইয়াৰ বাহিৰেও আৰু বহুতো
আয়াত আছে।

মুঠতে: মানৱতাৰ কল্যাণত প্ৰণীত পৃথিৱীৰ
নয়িম-নীতি তিনিটি শ্ৰেণীত বিভক্ত:

১. **প্ৰথম প্ৰকাৰ:** বপিব্ৰয় সৃষ্টিকাৰী বস্তু দূৰ
কৰা: এইটো উছলবদিসকলৰ মতে ‘জৰুৰী
আৱশ্যকীয় বিষয়’ হিচাপে পৰিচিত। ইয়াৰ
মূলকথা হৈছে, পূৰ্বে আলোচতি ছয়টা বিষয়
অৰ্থাৎ দ্বীন, জীৱন, ববিকে-বুদ্ধি, বংশ, মান-
সন্মান আৰু ধন-সম্পদৰ পৰা ক্ৰতিকাৰক
সকলো বস্তু দূৰ কৰা।

২. **দ্বিতীয় প্ৰকাৰ:** কল্যাণকৰ বস্তু আমদানি
কৰা: এইটো উছলবদিসকলৰ মতে

‘নতিযপ্ৰয়োজনীয় বিষয়’ হ্ৰিচাপে পৰচিতি। ইয়াৰ
শাখা-প্ৰশাখাৰ মাজৰ কছিমানে দৰ্শি যনে: কনি-
বচো, ইজাৰা বা ভাড়া আৰু চৰয়িতৰ ভিত্তি
পৰচিলাতি সমাজৰ সদস্যসকলৰ মাজত সংঘটিতি
সকলো প্ৰকাৰ পাৰস্পৰিক লনেদনে আৰু
বনিমিয়া।

৩. তৃতীয় প্ৰকাৰ: উত্তম চৰতিৰ আৰু সুন্দৰ
স্বভাৱৰ দ্বাৰা সুসজ্জতি হোৱা: এইটো
উছলবাদিসকলৰ মতে ‘সৌন্দৰ্য বধিানকাৰী আৰু
পৰিপূৰ্ণতা দানকাৰী গুণাৱলি’ হ্ৰিচাপে পৰচিতি।
ইয়াৰ শাখা-প্ৰশাখাৰ কছিমানে দৰ্শি হ্ৰিছে:
স্বভাৱগত বশৈষ্টিসমূহ যনে: দাড়ী ৰখা, মচ
চুৰ্চিকাৰা .. ইত্যাদি।

ইয়াৰ শাখা-প্ৰশাখাৰ আৰু কছিমানে দৰ্শি হ্ৰিছে:
সকলো প্ৰকাৰ বয়ো বস্তুক নষিদিধ ঘোষণা
কৰা আৰু নকিটাত্মীয় অভাৱীসকলৰ মাজত
দানক আৱশ্যক কৰা।

আৰু এই ধৰণৰ সকলো কল্যাণকৰ বিষয়সমূহ
সৰ্বোত্তমভাৱে সঠিকি আৰু প্ৰজ্ঞাসন্মত
পদ্ধতিত সুসম্পন্ন আৰু সুসংৰক্ষতি কৰা কৰেল
ইছলামী দ্বীনৰ মাধ্যমতহে সম্ভৱ; আল-
কোৰআনৰ বাণী:

﴿ الرَّ كِتَابٌ أُحْكِمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنِّ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ﴿ ١ ﴾
[سُورَةُ هُودٍ: ١]

“আলফি-লাম-ৰা, এই কিতাব, যাৰ আয়াতসমূহ সুস্পষ্ট, সুবন্নিযস্ত আৰু তাৰ পছিত বশিদভাৱে বৰিত প্ৰজ্ঞাময়, সবশিষে অৱহতি সত্তাৰ ফালৰ পৰা (অৱতীৰ্ণ)।” - (হুদ: ১)

و صلى الله على محمد و على آله و صحبه أجمعين.

[১] যনে ছহীহাইনত (বুখাৰী আৰু মুছলমিত) উল্লেখিত ওমৰ ইবনুল খাত্তাব ৰাজয়িালাহু আনহু কৰ্তৃক বৰ্ণিত হাদিছিত আছে: বুখাৰী, কিতাবুল ঈমান (كتاب الإيمان), বাবু য়িয়াদাতুল ঈমান ওৱা নুকছানহী (باب زيادة الإيمان و نقصانه), ১/ ১৭; মুছলমি, কিতাবুত তাফছীৰ (كتاب التفسير), (8/ ২৩১২), হাদিছ নং- ৩০১৭।

[২] النطع শব্দৰ অৰ্থ হৈছে- চামড়াৰ বৰ্ছিনা, যটিত অপৰাধীসকলক হত্যা কৰাৰ বাবে পাৰা দিয়া হয়। - অনুবাদক।

[৩] ইমাম বুখাৰী আৰু মুছলমি আৰু হুৰাইৰা ৰাদয়িালাহু ‘আনহুৰ পৰা হাদিছিতো বৰ্ণনা

কৰছি: বুখাৰী, ঈমান অধ্যায় (كتاب الإيمان),
পৰচিহ্নে: জব্বিৰাঈল আলাইহি ছালাম কৰ্তৃক
 নবী চাল্লাল্লাহু আলাইহি অছালামক ঈমান
 সম্পৰ্কে প্ৰশ্ন (باب سؤال جبريل النبي صلى الله عليه)
 (كتاب (عن الإيمان (5 / 58); মুছলমি, ঈমান অধ্যায় (كتاب
 الإيمان), (5 / 59), হাদিছ নং- ৯; আৰু ইমাম
 মুছলমি এই হাদিছটো ওমৰ ইবনুল খাত্তাব
 ৰাদিয়াল্লাহু আনহুৰ পৰা বৰ্ণনা কৰিছে, ঈমান
 অধ্যায় (كتاب الإيمان), (5 / 56), হাদিছ নং- ৮

[৪] বুখাৰী, সন্ধিৰ অধ্যায় (كتاب الصلح),
পৰচিহ্নে: যতেয়া সহিত অন্যায় সন্ধিৰ ওপৰত
 মীমাংসা কৰে, ততেয়া সেই সন্ধি বাতলি বুলি
 গণ্য হ'ব (باب إذا اصطلحوا على صلح جور فالصلح)
 (كتاب (مردود (3 / 569); মুছলমি, বাচিৰ অধ্যায় (كتاب
 الأفضية), **পৰচিহ্নে:** বাতলি বধিানসমূহ খণ্ডন
 কৰা আৰু চৰয়িতৰ মাজত নতুন উদ্ভাৱতি
 বধিয়সমূহ প্ৰত্যাখ্যান কৰা (باب نقض الأحكام)
 (الباطلة و رد محدثات الأمور (3 / 5683), হাদিছ নং-
 ১৭১৮, আইশ্বা ৰাদিয়াল্লাহু আনহাৰ পৰা
 বৰ্ণতি, নবী চাল্লাল্লাহু আলাইহি অছালামে
কৈছে: “যি ব্যক্তি আমাৰ এই দ্বীনৰ মাজত এনে
 কোনো বধিয়ৰ উদ্ভাৱন কৰি যিটো ইয়াৰ
 মাজত নাই, তেন্তে সেয়া অগ্ৰহণযোগ্য হ'ব”;

আন এটা বৰ্ণনাত আছিলি: “যটিো ইয়াৰ
 অন্তৰ্ভুক্ত নহয়”। (عائشة رضي الله عنها مرفوعا: "من أحدث في أمرنا هذا ما ليس فيه فهو رد"، و في رواية:
 "ما ليس منه") আবু ইমাম মুছলিমিৰ বৰ্ণনাত আছিলি:
 “যি ব্যক্তি এনে কাম কৰিলি, যটিোৰ বিষয়ে
 আমাৰ কোনো সমৰ্থন নাই, তেন্তে সেই কৰ্ম
 প্ৰত্যাখ্যান হ’বা” (من عمل عملا ليس عليه أمرنا فهو
 رد)।

[৫] হাদিটো আব্দুল্লাহ ইবনে আব্বাছ
 ৰাজিয়াল্লাহু আনহুৰ পৰা চনদসহ বৰ্ণনা কৰিছে
 ইমাম আবু দাউদে, কুৰবানীৰ অধ্যায় (كتاب
 الأضاحي), পৰিচ্ছদে: আহলে কতিবৰ জবহে
 প্ৰসংগত (باب في ذبائح أهل الكتاب), (৩ / ২৪৫),
 হাদি নং- ২৮১৮; তৰিমজী, আল-কোৰআনৰ
 তাফছীৰ অধ্যায় (كتاب تفسير القرآن), পৰিচ্ছদে:
 ছুৰা আল-আন‘আমৰ পৰা (باب و من سورة الأنعام),
 (৫ / ২৪৬), হাদি নং- ৩০৬৯; নাছাঈ, কুৰবানীৰ
 অধ্যায় (الضحايا كتاب), পৰিচ্ছদে: আল্লাহ
 তা‘আলাৰ বাণী: ﴿ وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ ﴾ -
 ৰ ব্যাখ্যা (باب تأويل قول الله عز وجل: ﴿ وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا ﴾)
 (لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ) (৯ / ২৩৭), আব্দুল ফাত্তাহ
 আবু গাদাহৰ বিশ্লেষণ অনুযায়ী হাদি নং-
 ৪৪৩৭; আন এটা অৰ্থত হাদিটো বৰ্ণনা

কৰছি। ইবনু মাজাহ, জবহে অধ্যায় (كتاب الذبائح),
পৰচিহ্নে: জবহে কৰাৰ সময়ত বছিমল্লাহ
কোৱা (باب تسمية عند الذبح), (২ / ১০৫৯), হাদিছ
নং- ৩১৭৩

[৬] তৰিমজী, আল-কোৰআনৰ তাফছীৰ অধ্যায়
(كتاب تفسير القرآن), পৰচিহ্নে: ছুৰা আত-তাওবাৰ
পৰা (باب و من سورة التوبة), (৫ / ২৫৯), হাদিছ নং-
৩০৯৫, তৰিমজীয়ে কহে: এই হাদিছটো গৰীব।

[৭] ইমাম বুখাৰীয়ে আব্দুল্লাহ ইবনে আব্বাছ
বাদয়িল্লাহু আনহুৰ পৰা হাদিছটো বৰ্ণনা
কৰছি, জহাদ অধ্যায় (كتاب الجهاد), পৰচিহ্নে:
আল্লাহৰ শাস্তিৰ দ্বাৰা শাস্তি নিদিয়া (باب لا
يعذب بعذاب الله), ৪/ ২১

[৮] কচিচ (القصاص) মান- হত্যাৰ পৰিষ্কাৰত
হত্যা, যিটো প্ৰশাসনৰ দ্বাৰা বাস্তবায়িত হ'ব।
অনুবাদক।

[৯] এই শব্দতে হাদিছটো বৰ্ণনা কৰছি ইমাম
ইবনু মাজাহ, পানীয় অধ্যায় (كتاب الأشرطة),
পৰচিহ্নে: যি বস্তুত নচি হয় সয়ো বছে হোক বা
কম হোক হাৰাম (باب ما أسكر كثيره فقليله حرام), (২
/ ১১২৪), হাদিছ নং- ৩৩৯২; আৰু হাদিছৰ প্ৰথম

অংশ: « كل مسكر حرام » সন্মলিতিভাৱে ইমাম বুখাৰী আৰু মুছলমি বাহমিাহুমালাহে আৰু মুছা বাদয়িালাহু আনহুৰ পৰা বৰ্ণনা কৰিছে; বুখাৰী, কতিাবুল মাগাযী (كتاب المغازي), **পৰিচ্ছদে:** বদায় হজ্জৰ পূৰ্বে আৰু মুছা আৰু মু‘আয বাদয়িালাহু আনহুমাক য়ামানত প্ৰবেগ (باب بعث أبي موسى و) (معاذ إلى اليمن قبل حجة الوداع), ৫/ ১০৮; মুছলমি, পানীয় অধ্যায় (كتاب الأشرطة), **পৰিচ্ছদে:** ‘প্ৰত্যকে নচিা জাতীয় বস্তু মদ, আৰু প্ৰত্যকে মদই হাৰাম’ ৰ বৰিৰণ (باب بيان أن كل مسكر خمر و) (أن كل خمر حرام), ৩/ ১৫৮৫, হাদিছ নং- ২০০১

[১০] ইবনু আৰি হাতমি তওঁৰ তাফছীৰৰ মাজত (নং- ১৮২২ - আল্লে ইমৰান) হাছান বছৰী বাহমিাহুমালাহৰ পৰা এই ঘটনাটো বৰ্ণনা কৰিছে। ..

[১১] যনে বৰ্ণতি আছে বাৰা ইবনে ‘আযবি বাদয়িালাহু আনহুৰ পৰা বৰ্ণতি হাদিছিত, যটিো ইমাম বুখাৰী বাহমিাহুমালাহে বৰ্ণনা কৰিছে, জহাদ অধ্যায় (كتاب الجهاد), **পৰিচ্ছদে:** যুদ্ধৰ ময়দানত মতবৰিোধ অপছন্দনীয় আৰু যিয়ে তাৰ নতোৰ অবাধ্য হয় তাৰ পৰিণতি (باب ما يكره من)

8, (التنازع و الاختلاط في الحرب و عقوبة من عصى إمامه

/ ٢٧